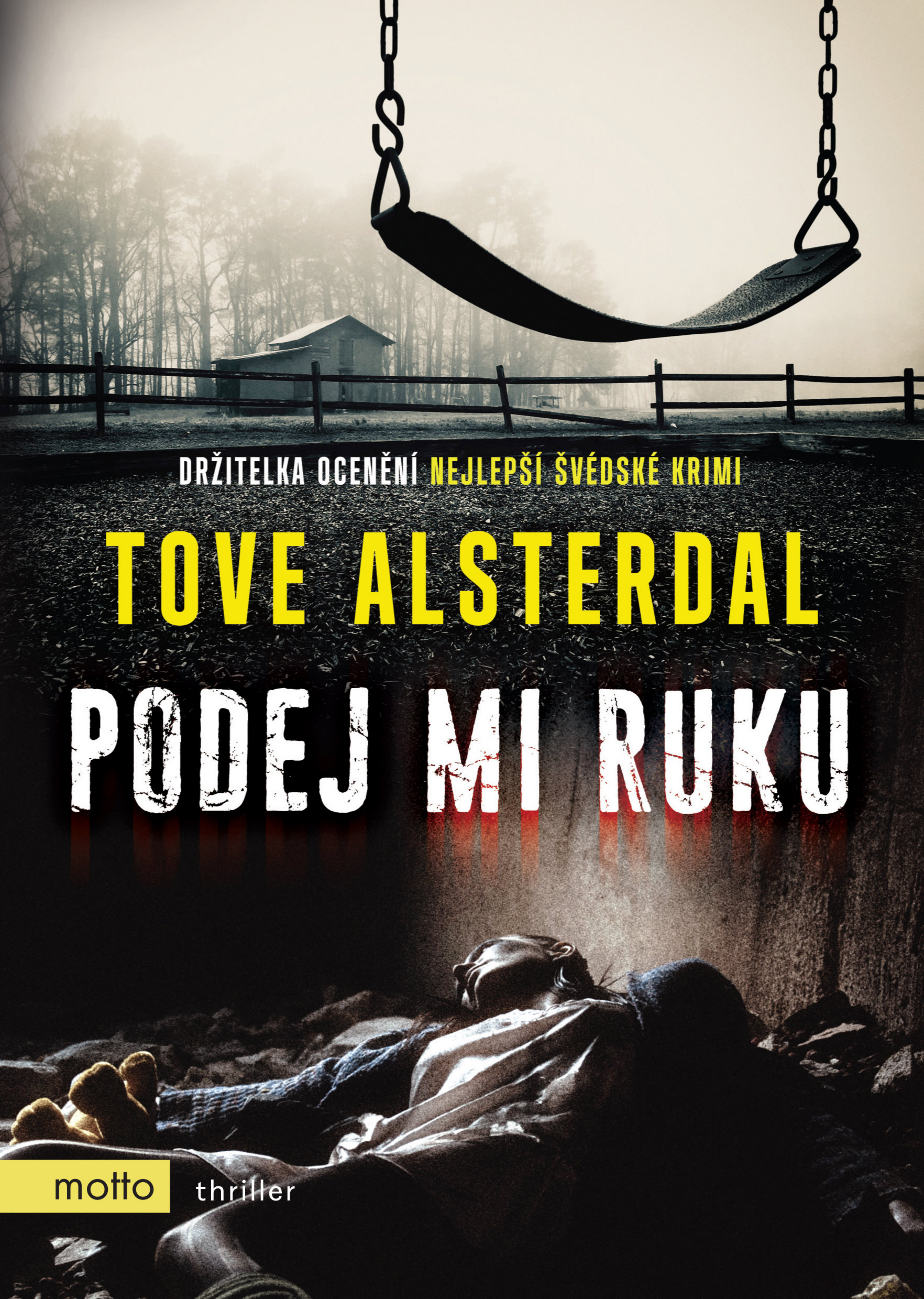

DRŽITELKA OCENĚNÍ **NEJLEPŠÍ ŠVÉDSKÉ KRIMI**

TOVE ALSTERDAL

PODEJ MI RUKU

motto

thriller

Podej mi ruku

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

Tove Alsterdal

Podej mi ruku – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA a.s.**

TOVE ALSTERDAL
PODEJ MI RUKU

Praha 2018

Přeložila Jana Chmura-Svatošová

Copyright © Tove Alsterdal, 2014 by Agreement with Grand Agency.

Translation © Jana Chmura-Svatošová, 2018

Cover photography © rozbyshaka / Shutterstock.com

Cover photography © samray / Shutterstock.com

ISBN tištěné verze 978-80-267-1256-5

ISBN e-knihy 978-80-267-1334-0 (1. zveřejnění, 2018)

BUENOS AIRES

1978

Ve tmě opakovaně zažívala pocit, že se dusí. Přes tvář jí navlékli špinavou kápi a nedostávalo se jí vzduchu. Museli ji použít už dřív. Zdálo se jí, že cítí pach potu, lidských výměšků, kohosi, kdo už neměl sílu dál vzdorovat.

Tělo se obrátilo proti ní. Hořelo elektřinou, křičelo otevřenými ranami na chodidlech, bušilo v podbřišku, kde ji znovu ztýrali.

Pouštěli hudbu. Pokaždé stejnou hudbu.

You can dance, you can jive, having the time of your life...

V hluku z ventilačního zařízení zachytila vzdálené dunění vlaků a automobilový provoz, který zesílil, jen co noc přešla v den. Ranní zvuky ji děsily nejvíc. Dveře, které bouchaly v patrech pod ní, kroky vzhůru po schodišti na půdu, kde ležela. Čekání, až škvírou v dolním kraji kápě uvidí vysoké boty, a pak hudba, která se opět rozezní, tóny z ochraptělého kazetového magnetofonu, které mezi kamennými stěnami nabývaly na síle a při nichž si přála zemřít. Smrt si představovala jako jakýsi chladivý a bezedný poklid. Lesklou, černou vodu v lese, který už nikdy znovu neuvidí, smrt byla tichem. Za nocí, kdy samota uvnitř kápě byla kompaktní a ona jen tušila kolem sebe dech, myslela právě na to jezero. Bylo to zvláštní. Nebyla tam už tak dlouho. Nudilo ji. Nekonečné värmlandské lesy ji tehdy dusily, nyní si však usmyslela, že tam, pouze tam, by mohla zase dýchat.

Bolest nebrala konce. Nové dny nepřestávaly přicházet.

See that girl, watch that scene, diggin' the dancing queen...

Někdy slyšela odkudsi z dálky zpěv školních dětí a to bylo horší než křik a holínky, které tak tvrdě tepaly do kamenné podlahy. Na druhé straně probíhal život, o který ji připravili, a nikdo nevěděl, kam

zmizela. Začala slyšet hlasy, hlasy, které poznávala. Zmocňovalo se jí šilenství. Jediné, co viděla, byla podlaha a nohy a jejich holínky, když přišli blízko k ní. Kdyby se odvážila o něco zvednout hlavu, zachytila by spodní část trupu.

Právě vyvolali její číslo. Tolik ji to bolelo, když musela vstát. Vedli ji po schodech dolů, klopýtala s řetězy kolem nohou, s kápí přes oči, takže viděla vždy jen jeden schod.

Kolem ní řinčení dalších řetězů, ještě jedno schodiště.

Musí se pokusit říct něco o holčičkách, že je máma, cožpak to nechá-pou? Rána obuškem do zátylku, a už se promluvit nepokoušela.

Sklepení. Už o té budově leccos věděla, stejně jako se naučila mno-hému o zlu, bolesti a pohrdání nicotným tvorem, jakým je ona sama. Na mysl jí vytanul bůh, ale ta, kterou předtím byla, by nikdy nepadla na kolena, aby se pomodlila.

Strčili do ní a ona upadla. Vlhké ruce ji držely za ruce a nohy, prsty jí vnikaly do ran. Řekli, že jí musí dát vakcínu.

Píchnutí do paže. A pak mlha. Jako ranní mlha nad jezerem Fry-ken, chtěla si představovat, chtěla myslet na jezero a poklid, ale začala se třást. Nechtěla zemřít. Údy se bránily nespravedlnosti smrti, žila tak krátce, ale už nebyla schopna se hýbat. Tělo na kamenné podlaze ochablo. Bolest odplula. Už necítila zlo. Pach moči v chřípí.

Hned vedle ní někdo zanaříkal a pak už neslyšela nic.

JAKOBSBERG

2014

Dvě ženy se natáčely před zrcadlem, snažily se najít ten nejlepší úhel. Levý nebo pravý profil, to byla otázka, hebká pleť, našpulené rty, které žadonily o polibek. Jedna z nich si otřela ze zubu trochu rtěnky a kradmo se po ní podívala. Charlie by se vsadila, že jen co odejde, okomentují její věk.

Můžete se natřásat, jak chcete, pomyslela si, ale co víte o milování? Cestou zpátky k baru zavravorala.

O životě nevíte nic, netušíte, jak může být těžký a ošklivý.

U baru mezitím kdosi v černém a třpytivém zaujal její místo.

„Promiňte, ale já jsem tady seděla,“ zakřičela, aby přehlušila hlasitou hudbu.

Dívka se zpola obrátila.

„A kdy jako?“

Charlie se vmáčkla vedle ní a úmyslně ji ze židle sestrčila. Cítila mužovo koleno na stehně a jeho rty u ucha.

„My dva tady budeme nejstarší,“ řekl. „Říkala jsi, že už jsi tu někdy byla?“

Charlie upila brčkem z třetího drinku a otočila se k tanečnímu parketu, vzdouval se a poskakoval, těžce jí pulzoval tělem.

Jo, pomyslela si, už jsem tu byla. Jsem tu celý život. Našla jsem lásku a zase o ni přišla. Jsem ještě pořád tady, protože hořím. Žiju.

„Nepůjdeme někam jinam?“ zakřičel.

Jeho přezdívka na internetu zněla *V celé své kráse*. Co vlastně říkal, že dělá? Buduje informační systémy? Nemysli si, že to půjde tak snadno, řekla si v duchu. Nemysli si, že jsem vděčná jen proto, že jsi o pár let mladší. Pokud tedy jsi.

Podívala se mu do očí, ale nic se nestalo, žádné kouzlo mezi nimi nebylo. Nemohl by jí pomoci. Byl by to ztracený večer.

Nebo taky ne. Pohledem putovala po lokálu. Muž, kterého si všimla už dřív, tam pořád ještě stál. U vchodu, s tváří skrytou ve tmě, stál sám, pátral mezi lidmi. Zavadil o ni pohledem právě ve chvíli, kdy mu světlo ozářilo obličej, a náhle to ucítila. Smích započal v podbřišku a projel jí celým tělem, které žhnulo a krev jí v něm kypěla.

V hlavě jí perlilo opojení. Odložila drink.

Pomaloučku se vydala k parketu a cítila pohledy mužů v zádech, nepřiznala je ale k sobě. Tančila sama, pokaždé tančila sama. Nikdy se nebála předvést a nehodlala s tím začít ani teď. Zvedla paže nad hlavu a pomalu se začala s hudbou pohupovat, vnímala rytmus, dunění basů, ujistila se, že ji muž u dveří stále ještě pozoruje, že popošel o něco blíž a nemůže z ní odtrhnout zrak, a ona zavřela oči a tančila a už nemyslela na to, jak se odtamtud zvládne dostat.

Nikdo, kdo ho tu noc viděl potulovat se po cestičkách v Jakobsbergu, nevěděl, kdo skutečně je. Lidé se odtamtud odstěhovali, vydali se za svými vysněnými cíly a někteří samozřejmě zesnuli, nastěhovali se noví lidé se svými přáteli.

Jmenovka se odstraní, tvář vymaže čas.

Rytíř zabočil do centra a viděl, že v neonovém nápisu nad biografem Falken přestala svítit písmena F a N. Prošel kolem oken zrušeného bistra *Domus*, kde nyní stojí pokladny řetězce Coop. Přivřel oči a kolem kulatého stolu uviděl své kamarády. Zhlédl život, jak se jevil tam zevnitř.

Věděl přesně, u kterého okna seděli, když tam spolu byli poprvé. Vybavil si vůni jejích vlasů, které jí padaly volně a nepoddajně do očí, i jak zaklonila hlavu, když ji rozesmál.

Mezi hranatými budovami centra dul ledový vítr, který nevěděl nic o jaru, jen rozvířil smetl a zmatené vzpomínky.

Nikdo samo sebou nechtěl provozovat bistro, kde lidé vysedávali půl dne nad jediným hrnkem kávy. Ani kooperace. Ne v současné situaci. Společnost se musí rozvíjet. Buďto kupředu, nebo také do pekel.

Kolem přešla hlučná parta mladíků. Kalhoty s rozkrokem u kolen a bundy s kapucemi. Mířili k sídlišti Söderhöjden. Rytíř se stáhl do uličky mezi obecní úřad a Angelův kiosek, aby se s nimi nepotkal. Posledním příměstským vlakem přijelo několik lidí, kteří ještě do pozdních hodin setrvali ve městě, vynořili se z tunelu a rozptýlili se po okolí. Před klubem *Rytíř Jakob* stál vyhazovač a kouřil.

Vtom ji uviděl. Nebo možná o něco později. Nejdřív z restaurace se smíchem vypadlo několik mladých dívek kolem dvaceti. Kamenným náměstím zaduněla diskotéková hudba a pak se dveře opět zavřely.

Rytíř Jakob. Ta restaurace tam byla odjakživa, nad tunelem. Ještě pořád cítil tu přitažlivost, přes všechny časy. Uvnitř teplo a zakouřeno, při pouhém pomyslení na sklenice pěnivého piva mu zacukalo v nohou. Chvění strun pod konečky prstů levé ruky v akordu C dur! Ve vzduchu se vznášelo blues a *teď poslouchejte, zahraju vám píseň o trpkém životě a báječné lásce...* Rytíř si sám pro sebe v kapse natáhl a ohnul prsty, ukazovák na struně B, první pražec, prostředníček na děčku, druhý pražec. Strunu A pod prsteníčkem, malíček na E a *waeng*, slyšel ho naprosto čistě, když udeřil do strun.

Pak se dveře *Rytíře Jakoba* opět otevřely. Byla to skutečně ona?

Tmavé vlasy jí ve větru poletovaly kolem hlavy, jak byla hezká. Bez rozmýšlení vystoupil pár kroků ze stínů a zvedl ruku na pozdrav.

„Ale ahoj,“ řekl. „Nazdárek, holčičko.“

Měla rozepnutou koženou bundu a látkové kecky, musela jí být zima.

„Jak je?“ zeptal se a třesoucí se rukou si uhladil vlasy dozadu. Dřív je často míval svázané do culíku. „Nevidíš, kdo jsem?“

Muž, který byl s Charlie, k němu dva kroky popošel. Díval se mu zpříma do očí.

„Co chcete?“

Rytíř věděl, kdy je čas couvnout. Muž nebyl stejně vysoký jako on, ale podstatně rozložitější. Měl oholenou hlavu.

„Pojď, půjdeme,“ vybidla ho Charlie.

„Znáš ho?“ zeptal se muž.

Vlasy jí trochu zavlály, když zavrtěla hlavou.

„Je mi zima,“ řekla a zataáhla muže za paži. „No tak už pojď.“

Muž se na Rytíře naposledy podíval a pak se vydali přes náměstí pryč.

„Vy byste se měl taky pohnout,“ ozval se vyhazovač za ním. „Zmrznete, když tady zůstanete stát.“

Rytíř vytřepal nohy, aby v nich rozproudil krev. Vydal se zpovzdálí za párem. Ten chlap nebyl příjemný. Proč se nemůže chovat slušně a zdvořile? Prošli kolem galerie, která byla vystavená nad střechou *Domusu*, a změnila tak proporce; protější domy z padesátých let vypadaly najednou starší a menší, než je pamatoval. Charlie se ještě o trochu víc přitiskla k muži vpředu a v místě, kde centrum končilo, se její obrysy ztratily ve tmě a byla pryč.

Zastavil se u odpadkového koše. Trochu v něm rukou zakroužil a našel půl sáčku hranolků a deník *Metro*. K pití nic. V prostoru hrudního koše se mu začala ozývat prázdnota, hlásil se absták, brzy už do sebe musí něco dostat. V prstech, které byly nejcitlivější na zimu, ho začalo píchat a bolet, prsty u nohou mu znecitlivěly. Vycítil, že se někdo zezadu blíží, a vzhlédl.

Pěkný černý kabát, tříčtvrteční, jaký nosí muži v centru Stockholmu. Setkali se pohledem.

„No co, recyklace,“ řekl Rytíř a zamával trochu sáčkem s hranolkami, podíval se do novin. Byly včerejší. Ti chudáci pořád ještě řádili v Sýrii. Ministr financí Anders Borg řekl, že se Švédsku daří dobře, aby ne, když budou brzy volby.

Muž v zimníku nic neřekl, jen rychle kráčel stejným směrem jako ostatní. Zanedlouho i on zmizel.

Dlažba. Smetí, které lítalo kolem. Vítr, který zalétl i do tunelů a pasáží.

Rytíř musel té noci dojít až nahoru k Mlýnskému návrší. Projít tunelem příměstského vlaku, kde veškeré koše nenabídly víc než půl lahve citronové minerálky a zbytky sendviče s tuňákem. Krátce se zastavil v nové čekárně autobusového terminálu, aby se zahřál, dokud ho nezačalo dohánět k sílenství ostré světlo. Pokračoval přes Fågelsången, stezkou pro pěši, kterou nohy našly, aniž by musel přemýšlet.

V Jakobsbergu bylo všechno, čím byl on sám. Vzpomínky a Kåken, dřevěná vila nahoře na Aspnäsvägen, kde vysedávali, když byli mladí a nespoutaní, a před ní byla Ängen, Louka, zrovna vedle centra, kde se po večerech scházeli a grilovali a plnili starou studnou lahve-mi piva, dokud nepřetekla. Lidé se báli chodit okolo a místní noviny tiskly články o nebezpečné partě, ačkoliv nedělali nic jiného, než že pili desítku, malé buclaté lahvičky, které se tehdy prodávaly v balení po šesti, a hráli na kytaru a zpívali, a taky samozřejmě kouřili trávu a to či ono si lupli, ale proč ne, byli přece mladí. Už to bylo dávno, co je odtamtud vyhnali, a na pozemku, který býval Loukou, vystavěli domy. V jeho hlavě tam ale parta setrvala, ještě pořád hrála písně, které nikdo jiný nemohl slyšet.

Když namáhavě vyšel k vrcholu návrší, kde už po dvě stě let stál větrný mlýn, než shořel a byl znovu vystavěn, začal pochybovat, jestli skutečně viděl Charlie. Stávalo se, že viděl cosi, co nikdo jiný zjevně neviděl. Měl teorii, že všechny časy existují najednou, v paralelních kolejích, a ne v jedné ose. Existovalo mnoho žen, které se navzájem podobaly, ona ale byla odjakživa něčím jedinečná.

Zlatá holčička.

Pod několika keři, zpoila skryté ve starém listí, nakonec našel dvě plechovky piva, které nebyly prázdné. Jedno Mariestad se 4,5 procenty alkoholu a druhé slabší, ale pořád lepší než nic. Piva ale u dna zmrzla v kusy ledu. Rytíř se dotáhl k hranici, kterou sem natahali občané. Zítra bude Valpuržina noc a pak nastane květen, a to už se jaro přece musí vrátit. Pamatoval si, když byly holčičky malé a on sám pracoval v kaučukárně. Dostaly tenkrát k čarodějnicím bílé sandálky, tehdy tedy rozhodně nemrzlo.

Zpíval sbor a odpalovaly se rakety a Zima se zřítíla do plamenů.

Nález piva mu o něco zvedl náladu. Uviděl pohovku, která stála opřená kratší stranou o kraj obrovské hromady chrastí a odpadu. Červená dvoumístná pohovka, kterou si někdo usmyslel sem přitáhnout. Vypadala skutečně lákavě. Shodil ji na zem a posadil se, přetáhl přes sebe několik kartonů místo přikrývky. Nikdy nebyl bez zápalek. V podšívce bundy navíc našel čajovou svíčku. V novinách se dočetl

o chlápkoví, který přežil noc v autě severně od Pajaly uprostřed zimy jen díky čajovým svíčkám v přihrádce auta. Od té doby se vždy takovými věcmi zásoboval, když byla příležitost. Zapálil ji a držel nad ní plechovku Mariestad. Pivo tálo déle, než předpokládal. Začal se už pořádně třást, možná zimou nebo počínajícím záchvatem. Vosk mu vyšplíchl a plamínek uhasil. Zapálil tedy *Metro*, které bylo zcela suché, a když vzplálo, myslel na válku v Sýrii. Oheň se rozšířil i na kus kartonu, pár klacíků a dřevo, takže se mu u nohou vytvořilo malé ohniště. Plameny ho pálily do tváří, led pomalu roztával a ze zamrzlého dna se uvolnily první doušky.

Lena Morbergová viděla, jak číslice na hodinách na nočním stolku přeskočily. Teď bylo 04:00. Zaposlouchala se do tukaní ze synova pokoje. Za nocí se všechny zvuky ozývaly tak pronikavě. Měl nasazená sluchátka, byla tedy ušetřena explozí a střelby, přesto měla dojem, že slyší, jak vedle válčí, střílejí, střílejí, abys zabil. V noci přemýšlela, co to s ním dělá, kým se její nejmladší dítě ve svém vnitřním světě stává?

Pokrývka byla příliš teplá, otočila ji. V nohou cítila mravenčení, musí vstát. Měla se k tomu postavit jinak? Stanovit odměny, něco za něco, nebo tresty, hodina u počítače za hodinu učení? Něco přece musí jako matka říct. Vždyť musíš ráno vstávat, co známky, tvůj život a budoucnost, je nebezpečné převrátit denní rytmus. Odvracíš se od skutečného světa, tohle přece není žádný život.

Nebo je?

Není dobře, že má o něco zájem? Naučí se všechno o počítačích, vycvičí si schopnost reagovat?

Zahalila se do pokrývky a otevřela větrací okénko, zvenku zavanul chlad, potřebovala se nadýchat čerstvého vzduchu. Prášky na spaní užívat nechtěla. Měla po nich těžkou hlavu a byla duchem nepřítomná. Noc jí pak splývala se dnem. Teploměr ukazoval dva stupně pod nulou. Noc před čarodějnicemi a je pod nulou, to není normální. Pohlédla k řadě oken zvlněné fasády protějščího domu. Před pár dny bylo přímo letní teplo, stromy nasadily pupeny. Skutečně to ve vzduchu poletuje sníh?

Svítilo se ve více oknech. Není sama, kdo za noci putuje po bytě, už je viděla dřív. Nespavce.

Kdesi ve druhém patře někdo rozsvítil lampu a v několika oknech viděla záři z počítačů, sítě, která nikdy nespí, lidé se schovávají za uživatelskými jmény, milují a nenávidí a vítězí ve válkách. Šikmo naproti v sedmém patře vyšla žena jen v kalhotkách do kuchyně a nalila si čaj. Nechápe, že ji je vidět? Za světlem ze zapomenutého adventního svícnu zahlédla tvář staršího muže. Zdálo se jí, že ho zná, ale nemohla si vzpomenout, jak se jmenuje. Nebyl to on, kdo chtěl na poslední valné hromadě obehnat dvůr plotem s brankami, pomyslela si, když se najednou něco pohnulo, stín, který před ní padal. Vykřikla a uskočila. Těsně za oknem uviděla kopající nahé nohy, lidské tělo. Otevřená ústa a vytřeštěné oči, poletující vlasy a pak bylo pryč. Prázdnost za oknem. Okamžik nato slyšela zdola žuchnutí, zvuk, na který nikdy nezapomene. Tvrdý dopad a křupnutí a pak odkudsi křik a hluk, který se mezi domy rozezněl s nezvyklou intenzitou.

Později si často pomyslela: tolik nás bylo.

Tolik, kteří nemohli té noci spát.

Sedm lidí stačilo doběhnout dolů na hřiště na dvoře, než zdola z Viksjöleden zaslechli první policejní auto. Přes pyžama si oblékli kabáty nebo si narychlo natáhli tepláky a rozepnuté bundy. Asi sedmdesátiletý muž z Latinské Ameriky přešel nízký plůtek, který obklopoval hřiště, a přiložil mrtvé ruku k hrdlu – hrdlu zalitému krví. Rozhozené vlasy zakrývaly ženinu tvář, jež byla od těla otočená způsobem, který bylo možné popsat pouze slovem groteskním. Tenký župan dopadl tak, že z větší části zakrýval její tělo.

Někteří nemohli odtrhnout zrak, jiní se odvrátili.

„Necítím pulz,“ řekl muž. Jmenoval se Rodríguez a do Jakobsbergu přišel jako uprchlík z Chile před čtyřiceti lety. Říkalo se, že dělal ochranku prezidentu Allendemu.

„Jasně že ne,“ zamumlal mladší chlapec, který na sobě neměl ani bundu. V mikině, ze které už poněkud vyrostl, ukázal na vrchol

mohutného domu ve tvaru ležícího banánu. Vlnil se proti černému hvězdnatému nebi vysoký jedenáct pater.

„Odtamtud spadla. Viděl jsem to. Něco takového se přece přežít nedá.“

Lena tam jen stála a přihlížela. Slyšela, co si ostatní navzájem říkají, „ta hrůza“, „strašné, nepochopitelné, hned jsem zavola 112“ a „To vy přece bydlíte ve dvaadvacítce?“

Pak na několik minut ztichli, protože nebylo co říct. Pohlédla vzhůru a v duchu se ptala, jak dlouho trval okamžik od chvíle, kdy se vrhla ven. Stihne člověk vidět zpětně svůj život, představit si, jaká ho čeká bolest? Zachvěla se, přitáhla si kabát těsněji k noční košili a zalitovala, že si nenatáhla kalhoty, než vyběhla ven.

„Kde vězí?“ rozčiloval se Gustafsson, starší pán z valné hromady družstva, který také sešel dolů. Lena se podívala na hodinky. Od chvíle, kdy se na displeji radiobudíku u ní v bytě ukázala čtvrtá, uplynula sotva půlhodina. Slyšela někoho potichu říkat, že to je hřiště nejmenších dětí. O to je to horší. Také ji to napadlo, i když by tak asi uvažovat neměla. Hřiště, na která byli v bytovém družstvu tak pyšní, spolu se záhony, místem na grilování a minigolfem mezi domy. Stačí tělo a krev a všechno to ostatní neforemné a kašovitě, co se kolem při dopadu ženy na zem rozprsklo, odklidit? Postará se o to policie? Mělo by to přece být pryč, než děti vyjdou ven.

Lidé si stačili znovu odkašlat a vyjádřit podiv, proč to policii tak trvá, kde se jen zdrželi? Někteří přešlapovali a cítili nutnost vysvětlit, proč byli vzhůru v neděli v noci v 04:13, což byl přesný čas, kdy se to stalo.

Lena nechtěla o chronické nespavosti a neklidu mluvit, vzhledla k oknu v osmém patře, kde byla vidět zář ze synových obrazovek. Ani si nevšiml, že jsem vyběhla ven, pomyslela si, neví, že pod jeho oknem někdo zemřel. Nejraději by vyjela nahoru a odtrhla ho od počítače, odtáhla ho do té zatracené dubnové noci, která byla příliš chladná, a ukázala mu: Existuje skutečnost a občas je naprosto příšerná, ale to v ní žijeme, CHÁPEŠ! A pak by ho objala a objímala by ho tak silně, jako když byl malý.

Uffe Rainer se stáhl ke vchodu, jen co spatřil, jak světlomety policejního vozu přejíždějí dvůr. Stál trochu v povzdálí a viděl, co viděli všichni: ženu, která dopadla na malý dřevěný plůtek a zemřela přímo uprostřed nich, na udržovaném dvoře mezi dvěma mohutnými domy táhnoucími se ve tvaru banánu v ulici Aspnäsvägen v Jakobsbergu.

Bylo to jak ve filmu. Zíral na její vlasy, které vplouvaly do tmavé skvrny, nahé chodidlo, které mířilo vzhůru. Zanedlouho ji odnesou na nosítkách a policie nakreslí křídou obrys jejího těla na místě, kde leželo, a on už ji nikdy neuvidí.

Policejní auto se prodíralo mezi košatými křovisky a koly, která stála venku celou zimu. Brázdilo zamrzlou břečku trávníku a zastavilo. Vystoupili dva policisté.

Uffe Rainer se naráz otočil a vklouzl zpět do vchodu. Přidržel dveře, aby se při zavření neozvalo cvaknutí.

Když se dostal do jedenáctého patra, nedolal a přistoupil k jejím dveřím. Tak rád by se dotkl kliky, odemkl dveře a viděl ji tam uvnitř spát.

Na schránce stálo N Holmová. Ne Erikssonová, což bylo Charliino příjmení. Věděl, že si byt pronajímá načerno z druhé ruky od příbuzných Ninny Holmové, kterou před několika roky odstěhovali do domova důchodců. Uffe musel Charlie slíbit, že to nikomu neřekne, protože by ji vyhodili. Její lži byly malými poklady, které ukrýval před světem.

Uvnitř ve svém bytě za sebou rychle zavřel dveře a odehnal korelu, která se mu rozlétla k rameni. Ponížená Ebba Grön zamávala křídly a usadila se na věšáku. „Osm set stupňů,“ křičela. „Věř mi!“

„Drž zobák,“ sykl na ni Uffe Rainer.

„Drž zobák, majore Tome,“ ozval se z obývacího pokoje jako ozvěna Ziggy Stardust. Červenochlostý žako seděl na svém oblíbeném místě na lustru, ale Uffe jej v přítomnosti nebyl schopen rozeznat. Zasaštral v knihovně. Sundal dalekohled a postavil se vedle záclon, starých, květovaných, které tam visely, co matka před čtyřmi lety zemřela a on po ní převzal byt.

Na dvůr teď vjížděla sanitka. Dorazilo ještě jedno auto. Další dva policisté. Dalekohledem viděl několik obličejů, jak s otevřenými ústy hledí vzhůru. Kdosi ukázal přímo na okno, kde stál. Nebo snad hned

vedle, na Charliin balkon? K nebi stoupal dým, o kus dál zjevně hořelo. Záchranáři zakryli její tělo prostěradlem. Už ji neviděl.

Nyní se z hloučku vydělil jeden ze sousedů. Uffe poznal leskou pleš mrzouta Reinikainena. Bydlel ve stejném vchodu asi ve čtvrtém patře, a teď se vydal před policisty ke vstupním dveřím.

Uffe sklonil dalekohled. Zanedlouho už uslyší známé skřípění mechanismu výtahu.

Dole couvala sanitka ze dvora. Nevzali ji s sebou. Věděl, co to znamená. *Sine spe*. Beznadějné.

„Zmrznem,“ vykřikla Ebba Grön, když se vrátil do haly. Uffe přilákal ptáka z věšáku k sobě a zavřel ho v ložnici. Stálo ho téměř dva roky a na kila semínek, než naučil korelu základy textů punkové kape-ly Ebba Grön, byl to skutečně pravý punkový papoušek s šedožlutou chocholkou, která mu trčela na hlavě. „Věř mi, věř mi.“ Protesty se teď už ozývaly jen slabě skrz dveře.

Z papírové tašky pod věšákem vzal svazek reklamních letáků, smotal je a opatrně vsunul do otvoru schránky, aby vznikla škvíra, kterou k němu dolehnou zvuky ze schodiště. Usedl na zem vedle dveří a slyšel, jak výtah zastavuje, a pak už se za dveřmi ozvaly těžké kroky na lesklé kamenné podlaze.

„A tenhle je teda mrtvý?“ Ariel zatáhla za větvičku, ta však pevně držela, trhala a tahala za ni, jako by jí strom odpíral cosi, co jí patří.

„Ne, sluníčko, ten je naprosto živý,“ odpověděla Helene a ukázala na pupeny, které se jen trochu opozdily s rozvinutím.

Vzala dívčiny ruce do svých a třela je, aby se zahřály.

„Možná bychom se teď mohli vrátit k ostatním?“

Na louce dole u břehu, kde se v létě koupávali, nakupili na počest jara hromadu na podpal. Chroští a staré stromy, které během zimy uhynuly, hromady loňského uschlého listí a rozličné haraburdí z čistek chat. Fjord se modře třpytil a voda v něm měla podle Malteho sedm stupňů. Pokaždé hned po příjezdu běžel na lávku a zkontroloval teploměr, který byl připevněný na bóji. Helene viděla, jak k hromadě chrástí vláčí několikametrové prkno, a vtom uslyšela zvonění vlastního mobilu.

„Dej pozor, jestli tam nejsou hřebíky,“ zavolala a pomyslela si, že měla telefon vypnout, nedopustit, aby rušil tento pocit spřízněnosti s přírodou.

V telefonu se ozval cizí úřední hlas.

„Je to Helene Bergmanová?“

Cizí, úřední hlas.

„Ano, to jsem já.“

Helene nestihla zaregistrovat jméno, jen to, co následovalo.

„... z policie v Norrortu.“

„Promiňte, o co jde?“

Otočila se zády ke slabému větru. Norrort, stačila si pomyslet, spadá pod něj Norrtälje? Roslagen a Vaddö, Nyby, kde se právě nacházela, stalo se něco s chatou, s Jockem? Zůstal v domě, aby opravil závady na kohoutcích po mrazivé zimě. Ještě ji napadl požár, ale to by přece nad korunami stromů bylo vidět kouř?

„Raději bychom takové zprávy nepodávali po telefonu. Hledali jsme vás na domácí adrese, ale nikdo tam nebyl. Jste sama?“

„Proč se ptáte?“

Helene popošla k lávce, aby ji nikdo neslyšel, dál od místa, kde se oslava měla konat a kde se sešlo na dvacet místních obyvatel a letních hostů a bezpočet dětí. Nikoho z nich nijak zvlášť dobře neznala, nestýkali se, ale samozřejmě se zdravili a účastnili se událostí obce. Valpuržiny noci, oslav svatojánského večera, a když měli možnost, i valných hromad obecního sdružení. Cosi v policistově tónu jí říkalo, že půjde o něco nepříjemného, už jen existence policejního úřadu v jejím telefonu v neděli narušila pořádek. Otočila se k moři, které zachycovalo veškeré zvuky a kde nikdo nemohl vidět její obličej.

„Jde o Camillu.“

„Promiňte, o koho?“

„O vaši sestru.“

„Aha.“

Helene slyšela, jak policista opakuje jméno, Camilla Erikssonová, a pak to, co následovalo. Sesula se na lávku, necítila v dřevě chlad. Mrtvá. Bylo to tak podivné, slovo mělo pouhé dvě slabiky, v první

souhlásky bez samohlásek, jako by to člověk chtěl říct co nejrychleji, v mžiku, a pak bylo všechno jinak. Stále ještě slyšela jeho hlas. Così o balkonu. O nejasných okolnostech.

„Paní Bergmanová, jste tam?“

Hleděla dolů do vody, na bóji, která se pohupovala nahoru a dolů. Při tom pohybu skřípěl řetěz. Její vlastní hlas jako by vycházel z místa mimo ni.

„Promiňte... vždycky na ni myslím jako na Charlie. Proto jsem to hned nepochopila.“

„Potřebovali bychom vám položit pár otázek. Nejlepší by bylo, kdybyste mohla přijet na stanici do Sollentuny, ale možná bychom mohli za vámi poslat někoho z místních policistů. Jak jsem pochopil, jste právě na Vaddö, v okrsku Norrtälje?“

„Já ale teď odsud odjet nemohu.“ Pohlédla k májové hranici, napřahující se větve, které z ní trčely jako v obrovitém ptačím hnízdě. Nesmějí sem napochodovat a rozmetat dětskou idylu, bezpečí, které kolem nich vybudovala. Tradice, které se rok za rokem opakují. Viděla Ariel a ještě jednu malou holčičku, jak kolem sebe rozhazují uschlé listí a smějí se. Jocke by mohl s dětmi zůstat a ona zajede autobusem do města. Když vystoupí ve stanici Mörby nebo Danderyds sjukhus, bude mít rychlodrážní spojení na Sollentunu?

„Chci jen říct..., že dnes je přece Valpuržina noc.“

Vteřiny ticha. Přála si, aby se před ní otvíral volný obzor, ostrovy ale uzavíraly fjord svými lesy. Jak jen může myslet na pálení čarodějnic? Co si policista, jehož jméno nezachytila a ani je nechtěla znát, o ní pomyslí? A přesto, v tuto chvíli, kdy se v ní všechno bortilo, existovalo něco, co mělo větší váhu: důrazně trvat na tom, co bylo rozhodnuto. Nemůže tu chybět. Oheň musí planout, písně se musí odezpívat. Společenství obce pořádá i tombolu. Její rodina přispěla mezi ceny sáčky s bonbony a děti by je tak rády vyhrály zpět.

Odkáslala si.

„Bylo by v pořádku, kdybych přijela zítra?“

— — —

Za soumraku vzplála májová hranice, těsně před devátou večer, kdy jarní světlo přešlo v modř. Několik místních mužů ji obešlo a postříkalo zápalnou kapalinou, plameny zaplály a rozhořely se. Museli o pár kroků od žáru ustoupit. Fjord potemněl, dřevo praskalo a skřípělo a zpěv se rozléhal jasně a silně. *Květy zívají tají a zmírají... nebesa se v jarních světlých večerech usmívají, slunce polibkem k životu lesy i jezera probouzí...* Několik žen ze vsi zpívalo v kostelním sboru, vysoké tóny tančily v plamenech proti černému nebi, tváře žhnuly. Na mysl jí vytanula vzpomínka na oheň o Valpuržině noci z dávné minulosti: na větrovku jí dopadl žhavý uhlík a její starší sestra mávala pažemi a plácala do ní. Helene křičela a křičela a Camilla bouchala do bundy, dokud uhlík neuhasila. Zbyla po něm černá díra. Pamatovala si, že to bylo na Mlýnském návrší v Jakobsbergu, mohutný větrný mlýn se proti večernímu nebi zdvíhal jako temný stín, i na chlad, když musela od ohně odejít, na ruku, která ji odtamtud táhla. *Brzy přijde léto v purpurových vlnách, pozlacených, azurově měňavých...*

Ariel stála těsně přitisknutá k jejím nohám, nabalená, jako by byla ještě zima. Helene svírala dívčina ramínka, až ji bolely paže, a uvědomila si, že je tiskne příliš silně. Malte běhal kolem a pokoušel se zašlápnout jiskry, které létaly vzduchem. O smrti nevěděli nic.

Ano, přicházím, vzkaz radostný větře, do kraje a ptákům...

Nebyla schopná povědět to dětem ani Jockemu. Jedli hamburgery, které Jocke ugriloval venku. Pak společnými silami vyvětrali ložní prádlo a uklidili po zimě myšince. Řekla, že musí druhý den do města do práce. Jak by mohla takovou věc dětem vysvětlit, co by řekla?

Je mi líto, zlatíčka, ale vaše teta je mrtvá.

Co? My přece žádnou tetu nemáme.

„Upřímnou soustrast,“ řekl policista, který se posadil proti ní. Jmenoval se Aurek Krawczyk, měřil přes sto devadesát centimetrů a musel zasunout nohy pod židli, aby se vešel. Dubový stůl měl nudný odstín, jaký se vyskytuje v úředních budovách. U stolu stály čtyři nesourodé židle.

„Tělo odvezli na soudní lékařství do Solny,“ řekl a pohlédl do svých papírů.

„Musím...?“

Myslela na to po celou cestu autobusem, když uháněl po dálnici k městu. Nemohla se zbavit myšlenky, jestli po ní mohou požadovat, aby vstoupila do té studené místnosti. Dokázala si představit, jak se zvuky uvnitř rozléhají i jaký tam panuje chlad. Možná by kolem már zapálili svíčky a pak by nadzvedli prostěradlo a objevil by se Charliin rozbitý obličej s očima, které by na Helene zíraly prázdným pohledem a naposledy ji obviňovaly.

Tak teď jsi přišla. To sis dala zatraceně načas.

Muž se usmál a přisunul k ní papírový kelímek s kávou s mlékem. Přívětivost v jeho očích se zdála nelíčená.

„Nemusíte ji identifikovat,“ řekl. „To už je minulost. Víme, že je to ona.“

Otevřel šanon před sebou a vyndal fotografii. Charlie měla odvrácenou tvář, fotografie byla pořízena z poloprofilu jistě už před několika lety. Před fotografem pózovala, jako by chtěla napodobit kohosi z klasického filmu, a povedlo se jí to. Kolem očí měla cosi nepravidelného, co jí dodávalo jedinečnou krásu. Pohled upřený do dálky se dal tlumočit jako hluboký i nepřítomný.

„Pitva bude několik dní trvat. Zprávu z technického vyšetřování budu mít ale v ruce už během dne.“

„Dobře.“

Dobře? Je to vůbec nějaká odpověď? Helene hledala, kde by ulpěla pohledem. Roleta byla trochu poškozená, okno po zimě ještě neumyté. Když venku vykouklo slunce, viděla, jak na sklu ulpěl prach a výfukové zplodiny. Jak očekával, že bude reagovat? Bolely ji čelisti, jak silně je k sobě tiskla. Nesmí dát najevo, jaký má vztek, za žádných okolností mu nesmí dát průchod: že mě sem nakonec dostaneš, přinutíš mě dostavit se na tu zatracenou policejní stanici! Na prvního máje! A pak jí před očima prolétl záblesk čehosi, na co si už dlouho nevzpomněla, zrovna první máj, nebo spíš pocit z prvního máje, když byly s jejich nevlastní matkou Barbro v centru Stockholmu demonstrovat v průvodu. Nebylo jim víc než osm a deset let, radostně prožívaly oslavy a ve vzduchu bylo cítit jaro. Nakonec si daly oběd v čin-

ské restauraci v ulici Drottninggatan. Smažené banány s vanilkovou zmrzlinou, pokaždé jen v ten den. Vzpomněla si, že když před chvílí vystoupila z autobusu v centru Sollentuny, viděla několik mladých alternativců, jak se svinutými transparenty míří do města. Že lidé pořád ještě demonstrují. Proti čemu? Nebo pro co?

„Kdy jste byla se svou sestrou naposledy ve spojení?“

„Nevím... před nějakým měsícem, nebo možná ještě déle. Volala mi.“

„Působila deprimovaně?“

„Ne... nebo mi aspoň nepřípadala, spíš manicky. Možná. Jak občas bývá.“

Přikývl a listoval papíry. Helene se napila kávy s mlékem, požádala o černou, ale nepřiměla se protestovat. Sotva jí záleželo na nějaké kávě.

„Už to udělala dřív,“ řekla.

„Co?“

„Pokusila se o sebevraždu.“

Náhle si uvědomila: to, co teď říkám, bude všechno, co se o mé sestře dozvědí. Zapiší to do dokumentů, zanesou do počítačového systému úřadů a pak už to bude navždy vytesáno do kamene.

„Byt byl odemčený,“ řekl. „Obvykle zamykala?“

„Nevím. Charlie... Camilla není nijak zvlášť opatrná. Je to možné. Tedy, že za sebou nezamkla. Proč?“

„Hlídka v bytě nenašla žádný mobil, měla nějaký?“

„Samozřejmě že měla. Všichni přece mají mobil.“

„Máte její číslo?“

„Ano.“ Helene se sehnula a hledala v tašce. Vyndala telefon a cítila, jak ji pozoruje, viděl do ní, učí se něčemu takovému? Projížděla kontakty, dokud nedošla k písmenu C, ačkoliv tam číslo už nebylo. Bylo odstraněno. Pamatovala si, jak ji naplnil pocit osvobození, když číslo vymazala, a jak si pomyslela, že už to měla udělat dávno.

„Muselo zmizet, když jsem vyměnila telefon za nový,“ řekla.

„Takže vy jste nebyly moc ve spojení?“

„Ne, moc ne.“

„Kdybychom měli její číslo, rychleji bychom našli operátora. Možná váš muž nebo nějaký jiný příbuzný...“

Neslyšela, jak věta pokračovala. Jen Charliin hlas, když tenkrát naposledy volala.

Najednou ho slyšela tak silně, ale ne v hlavě, jak by předpokládala, ale odněkud zvenčí, jako by byla v téže místnosti a celou ji zaplnila svou vehementní přítomností. Helene se musela odvrátit. Slunce venku zmizelo a nebe bylo špinavě šedivé, přitiskla ruku k ústům, aby pláč zatlačila až někam do žaludku.

Bylo to před měsícem? Ne, víc, možná před šesti týdny, v těch studených dnech vprostřed března, kdy se zdálo, že se zima vrací. Město bylo zachumlané do sněhu a měkkého ticha a ona žila s vědomím, že sněhový pluh přijede následujícího rána časně a bude venku rachotit a vzbudí ji možná před šestou. Vybavila si i vzrůstající podrážděnost; pokud se jí nedostane sedmi hodin spánku, vyšine ji to druhý den z rovnováhy. Lety se naučila, že pokud má život fungovat, záleží z podstatné části na rovnováze a jejím zachování. Vědět, kdy má jídlo stát na stole, kolik minut trvá vypravit děti včas do školy, stihnout se sama osprchovat, než je vzbudí a vklouznou do oblečení, které jim předešlého večera nachystala.

A pak tím vším projelo pronikavé zazvonění telefonu. Helene musela vyskočit z postele, aby zvonění nevzbudilo i děti. Rozbušilo se jí srdce jako pokaždé, když se něco takového stalo. A pak Charliin hlas, který měl hlubší tón než její vlastní.

No bóže, vždyť ještě není ani jedenáct, kdy to vlastně chodíš spát, to chceš svůj život prosperat?

A pak zmatená záplava, už zase ta stará písnička o jejich matce a Argentině a jakémisi jménu, které sehnala, teď už ví, že..., ať už to bylo cokoli. Nikdy s tím nepřestala, ačkoliv Helene jí řekla už před mnoha lety, že ji to nezajímá, že je to marné. Přijde den, kdy je člověk dospělý a musí své dětství nechat za sebou, a ten den už dávno minul.

Já jen, že bych potřebovala půjčit nějaké peníze, slibuju, že ti povím...

Vprostřed té věty Helene hovor ukončila. Tady už vše překroči-

lo únosnou míru. Jasně Charlie řekla, aby jí se svými chorobnými výmysly už nikdy nevolala. Člověk kolem sebe musí dříve či později vybudovat zeď, aby nebyl zneužíván. Helene jí přestala půjčovat peníze, z nichž pak už nikdy neviděla ani korunu.

Skutečně jí práskla telefonem?

Helene v tašce nahmatala kapesník a vysmrkala se.

„Promiňte,“ řekla tiše.

Počkal, dokud nebyla hotová.

„V bytě jsme našli značné množství léků,“ řekl pak. „Znáte tyhle?“

Aurek Krawczyk k ní přisunul krabičku léků. Helene četla: Flunitrazepam.

„Patří ke skupině léků benzodiazepinů, zklidňujících léků, které se předepisují na úzkostné stavy a nespavost. Užívají se také na zmírnění abstinenčních příznaků nebo na zesílení účinku alkoholu. Tento preparát se dříve vyráběl pod jménem Rohypnol, o kterém jste pravděpodobně slyšela.“

Dívala se na předlouhý popis na balení, číslice, 0, 5 mg.

„Neříká se tomu znásilňovací droga?“

„Přesně tak, ale působí i opačně.“ Obrátil v ruce balení. „Dá se říct, že tento preparát utlumuje city a zbavuje strachu. Mají ho v oblibě těžcí zločinci, dávají si ho těsně předtím, než se násilného činu dopustí. Většina lidí má přece jen zábrany, nemohli by jen tak vtrhnout s tasenými zbraněmi do banky nebo svého bližního trýznit k smrti. Byla vaše sestra drogově závislá, nebo do něčeho zapletená?“

„Chcete tím říct, že by měla být zločinec?“

„Nevím, co myslíte vy?“

„Ne... a co na tom teď záleží?“

Helene kradmo pohlédla na visačku se jménem, nebyla schopna se zorientovat, v jakém pořadí stojí souhlásky v jeho příjmení. Vypadal tak asi o deset let mladší než ona, bylo mu sotva třicet. Připadalo jí, že působí unaveně, to ale platilo v tuto roční dobu o všech. Z nějakého důvodu si vzpomněla na petrklíče, které se u chaty chystaly rozvinout, ještě než přišly poslední mrazíky.

Zmocnil se jí pocit, že ji Charlie přes rameno pozoruje, *takže ty mě teď budeš pomlouvat?*

„Charlie... chci říct Camilla, dokázala být jistými věcmi úplně posedlá... Někdy se jí to úplně vymklo z rukou, ale bylo to tak s ní, co si jen pamatuju. Asi to bude souviset s tím, že naše biologická matka tak brzy zmizela.“

Buď tak hodná a přestaň o mně mluvit jako o Camille. To jméno mi dal někdo, kdo nevěděl, kým budu.

„Ing-Marie Sahlinová,“ četl policista ve svých papírech. „Je registrovaná jako pohřešovaná.“

„Protože ji nemohli prohlásit za mrtvou. Odjela zřejmě do Jižní Ameriky a zmizela, když sestře bylo pět. Mně byly tři. Rodiče už tehdy byli rozvedení.“

„To mě mrzí.“ Vypadal téměř trochu otřeseně a pak se mu v očích probudila zvědavost. Tu reakci poznávala, chuť rozpitvat minulost, vyvrhnout ji na světlo a rozložit na nejmenší částičky, dát hlavu trochu stranou. Byl to důvod, proč o tom už před mnoha lety přestala mluvit. Lidé o ní nemusí vědět všechno. Jejich matka zmizela, ale dostaly nevlastní, která udělala všechno, co bylo v jejích silách, zavedla do jejich života návyky a péči. Barbro je milovala, jako by byly její vlastní. Kdyby tu teď byla Charlie, nesouhlasila by, ale není.

„Má sestra se pohybuje... chci říct, pohybovala ve fantaziích o sobě samé a o světě, nebylo jí zcela jasné, kde jsou hranice.“ Helene se dotkla balení léků. „Možná proto takové užívala.“

„Potíž je v tom,“ řekl Krawczyk, „že tyto léky žádný lékař nepředepsal, nemají žádnou etiketu. Musela se k nim dostat nezákonnou cestou.“

„O tom ale vůbec nic nevím.“

Helene kradmo pohlédla na fotografii, která stále ještě ležela na stole. Sestrin pohled mizel kdesi mimo prostor a čas.

„Sehnali jsme majitelku bytu...“ listoval papíry, „... nebo lépe řečeno jejího syna a zmocněnce, Ingvara Holma. Tvrdí, že nevěděl, že tam vaše sestra bydlela. Pronajala si byt z třetí ruky, což je podle stanov

družstva vlastníků bytů nepřipustné. Požaduje, aby mu byl okamžitě umožněn přístup do bytu, ale řekli jsme mu, že musí počkat, dokud se nedozvíme víc.“

Policejní inspektor k ní přesunul klíče a blanket.

„Zítřa pravděpodobně byt zpřístupníme, technici tam jsou už hotoví.“

„A co to znamená?“

„Jen že jsme zajistili případné stopy, pokud jde o zločin. Samozřejmě se můžeme spojit i s jiným příbuzným, pokud by bylo třeba.“

„Ne, děkuji, já to zařídím.“

Helene k sobě přisunula blanket a podepsala ho, v ruce potěžkala klíč. Ani ona nevěděla, že tam Charlie bydlí, dokud neslyšela policii jmenovat adresu do telefonu. Hlavou jí probleskla vzpomínka na několik věžáků, které se na návrší tyčily k nebi.

„Ozvěme se, jakmile tam bude opět běžná vložka, abyste do bytu mohla dojít pro její věci.“

Jsou jisté věci, které se nedají zanedbat, jako například doprovodit osmileté dítě do školy. A znovu se vrátit do bytu, protože to jedenáctileté zapomnělo doma cvičky. Do konce týdne vyhotovit prodejní materiály o Oxeln, Jeřábí čtvrti.

Jarní slunce proudilo vysokými okny dovnitř a znásobovalo světlo o stěny a lesklé psací stoly. Helene pokývnutím pozdravila kolegu u vedlejšího stolu a zapnula počítač. Ruben už soustředěně pracoval s hudbou ve sluchátkách, pohyboval se v trojrozměrném nákresu. Zajímalo ji, jestli tam nesešel celou noc. Navenek nebylo znát, jestli spal či nikoliv, na to byl moc mladý, pomyslela si, když otevřela program a proklikala se k fotografiím městské řadové zástavby v Bekonbergském parku.

Na obrazovce se pomalu ukázaly řady domů. Kovové tóny v barevném provedení, jednoduché linie fasád. Ovládl ji neurčitý pocit, že jiní lidé by si v takový den vzali volno, ale měla přece úspěch. Stavební povolení obdrželi předešlého týdne. Musí vypracovat prezentaci, která by prodala alespoň šedesát procent řadových domů pře-

dem, jinak stavební firma od projektu upustí. Myšlenky na Charlie zmizely, když se proklikala dovnitř místností, natočila úhel tak, aby zachytila zeleň před domy. Oblast Beckombergy působila magicky se svou bujnou zelení, kterou si zachovala důsledkem století trvajících izolace z doby, kdy zde byl ústav pro choromyslné, obklopený plotem na ochranu proti okolnímu světu. Projektu *Jeřábí čtvrt*, který byl jednou z posledních etap naprosté přeměny oblasti v obytnou čtvrt, dala jméno alej prastarých jeřábů.

Helene přešla do trojrozměrného obrazu a pozměnila směr slunce. Chtěla dosáhnout maximálního slunečního jasu, z bytu by měl čišet pocit věčného léta. Projasnila modrou barvu a donesla si šálek kávy. Dopoledne ubíhalo, zatímco v archivu vyhledala vhodné digitální osoby a do bytu je nastěhovala, nepatrně je zmenšila, aby vynikla výška stropu, dokořán otevřela okno a nechala záclonu poletovat ve větru. Byt zařídila klasickým dánským designem a mladou maminku nechala vydat se s kočárkem na procházku podél jeřábí aleje. Soužití, tradice a inovace. Zvětšila všezahrnující motto: „Zachováváme idylu prostředí Beckombergy,“ a myslela na křik bláznů, mříže a zámky, které jim bránily v útěku nebo vrhání se z oken.

Jaká dávka zármutku je zapotřebí, aby člověk něco takového udělal? Šílenství nebo zoufalství?

V jistou dobu četla všechno dostupné o sebevraždě, v historii, literatuře a psychologii. V historických spisech se psalo, že hlavní příčinou bývá těžkomyslnost, vedle čirého šílenství, které však takový čin omlouvalo. Horší bylo, pokud dotyčná osoba skutečně věděla, co činí. Vědomému sebevrahu mohl být upřen pohřeb nebo byl nahý vláčen městem a odsouzen k věčnému zatracení.

Byla Charlie šílená?

Helene strávila přes hodinu času přeformulováváním krátkých textů, hledala klíčové slovo vyjadřující lidskou touhu. S přírodou na dosah, a přesto blízko k službám a městskému životu. Atraktivní bydlení pro moderní, uvědomělé rodiny. Kdo by nechtěl být uvědomělý a moderní?

Když stála v těsné kopírovací místnosti, zavolala policie. Bzučení

kolem ní, horko z veškeré elektroniky. Inspektor Krawczyk jí oznámil, že zabezpečení bytu je u konce a byt v ulici Aspnäsvägen je opět přístupný. Už četl zprávu technického oddělení.

„Nic jednoznačně nenasevřďčuje tomu, že by se v bytě nacházela ještě nějaká jiná osoba.“

Přístroj pomalu vyplivoval výpisy.

Helene vzala skici a zašla za Peem Ahlsénem, který byl spolumatitelem firmy a odpovědným architektem projektu. V bývalém průmyslovém lokálu seděl až docela vzadu a v zorném poli měl tedy záda všech svých zaměstnanců.

Zatímco tam stála, Peo do skic nahlédl a text opatřil několika poznámkami, pronesl cosi o skrytých řešeních elektronických přípojek. Žádné ošklivé zásuvky a kabely, které by hyzdily a překážely na podlaze, to stojí za to zdůraznit, ačkoliv v současnosti to už bylo téměř běžné.

„Volali z dceřiny školy,“ řekla Helene. „Potřebovala bych po obědě odejít, ale dodělám to večer z domova, až děti budou v posteli.“

Proč neřekla pravdu? Že by stín Charliiny těžkomyslnosti nebo šílenství dopadl i na ni, stáhl ji na místo, kde být nechce?

„Jistě, beze všeho,“ řekl Peo a už se vrátil k vlastní obrazovce. Helene zahlédla návrh vznášející se umělecké výstavní síně.

Svinula své skici a odešla z kanceláře.

Došla na nedalekou stanici Karlsberg a nasedla do příměstského vlaku směr Jakobsberg.

Domy působily stejně monumentálně, jak je pamatovala, byly výsledkem velikášství sedmdesátých let. Doby, kdy o vzdálenosti mezi byty rozhodoval dosah stavebních jeřábů, zaoblené tvary jim však přesto dodávaly lidský rozměr, téměř sošnou kvalitu.

Stoupala do kopce. Cítila pach jílovité půdy a psích výkalů, které zmrzly a opět roztály, jakousi jasnost ve vzduchu smíšenou se zplodinami z frekventované Viksjöleden. Všechno intenzivně vnímala. To takto skutečně voní jaro, jinak než uvnitř ve městě nebo na venkově v okolí Norrtälje, nějakým způsobem pronikavěji a silněji.

U dětského hřiště ležela opřená o nízký plůtek kytice narcisů. Povadlá růže.

Helene podřepla, chtěla se podívat, jestli je tam lístek. Zastyděla se, že ji samotnou nenapadlo donést květiny. Položila ruku na asfalt, je tam temnější skvrna? Dárce byl anonymní, žádné poslední sbohem. Otočila se a vzhledla k řadě balkonů nad sebou. Počítala patra, do jedenáctého.

„Tady někdo umřel,“ oznámil jí malý chlapec, snad čtyřletý, zastavil se svým šlapacím autem o pár metrů dál. „Jedna pani tady spadla.“

Helene chtěla něco říct, nic ji však nenapadlo.

„Na balkon se nesmí,“ pronesl ještě chlapec a šlapal dál.

Když čekala na výtah, uvědomila si, že už tady byla. Dole ve sklep-ním podlaží, v obří garáži, která se táhla pod celým obytným kolosem. Pamatovala si, jak byla nervózní, když se tam vkradla. Nízký strop a mohutné betonové sloupy, které nesly celou tíhu obrovského domu, nekonečné řady aut. Helene nebylo zcela jasné, proč ji Charlie s sebou chtěla vzít, ji, kterou většinou považovala za usmrkance, kterému se nikdy nic neříkalo. Dostat se do garáže bylo snadné, Charlie naskočila dozadu na krytý pick-up, přikrčila se, aby ji nebylo ve zpětných zrcátkách vidět a vjela s ním dovnitř. Pak postranními dveřmi pustila dovnitř ostatní. Získali střechu nad hlavou, místo, kde se mohli poplakovat. Parta si v jednom zaprášeném autě v rohu s vypáčeným zámekem schovávala polštáře a deky. Helene by zajímalo, jestli tam Charlie přespávala, když občas utekla. Musela odpřisáhnout na vlastní život, že místo nikdy neprozradí. Pak to stejně udělala, pověděla Barbro, kde má hledat. Proč, nevěděla sama a ani to nikdy nepřiznala, ačkoliv jí Charlie vyhrožovala a přimáčkla ji ke zdi. Jestli proto, aby Barbro potěšila, nebo aby Charlie zachránila, kdo ví. Kluci v téhle partě byli cítit kouřem a jeden z nich se v tom autě s Charlie líbal a Charlie jako by to dělala Helene natruc, protože se přitom na ni dívala a smála se, když na sebe toho kluka na sedadle stáhla.

Vyzradila to jen proto, aby starší sestra aspoň někdy přišla domů? Charliin pokoj zel večer co večer prázdnotou, ačkoliv dostala ten největší a Helene ten maličký, který měl vlastně sloužit jako šatna. Vkrá-

dala se tam a uléhala do změti polštářů a časopisů, dívala se na plakáty Michaela Jacksona v jeho rozličných podobách a předstírala, že je Charlie a plánuje útěk a odjede tím autem, možná s některým z kluků z party, pak na ni ale zavolala Barbro a Helene už zase byla poslušná a sama sebou.

Výtah se zastavil v jedenáctém patře. Na dveřích vlevo stálo N Holmová, zasunula klíč do zámku a bez jakýchkoliv potíží jím otočila.

Na prahu se zastavila. Hleděla do cizí haly. Světlé tapety s lištami, ošklivá rohožka, která ležela na podlaze trochu šikmo. Policisté po sobě nechali šlápoty, vedly všemi směry, mísilo se tu bláto a šterk, které sem natahali ze dvora. Z ramínka spadla kožená bunda. Jako by Charlie jen ve spěchu na chvíli vyběhla ven. Zrovna když za sebou chtěla zavřít, zaslechla kdesi ze schodiště křik, který nebyl člověčí. Nějaký pták? Pak se dveře zavřely a rozhostilo se ticho.

Neslyšela vůbec nic, ať se snažila sebevíc. Vlastně ano, vrčení lednice. Odkudsi pohyb vody v trubkách. Co čekala? Že se kolem ní budou rozléhat Charliiny hlasy, že po betonovém komplexu ze sedmdesátých let budou pochodovat duchové? Musí vzít rozum do hrsti. Strach je iracionální. Je přirozené cítit vinu. To ale ještě neznamená, že skutečně vinna je. Každý má odpovědnost za svůj vlastní život.

Přesto se trochu chvěla, když se sehnula, aby koženou bundu zvedla. Klasický model, který ve vintage buticích přišel na velké peníze, ale Charlie ho objevila ještě za dobrou cenu. U límce setrvávala vůně jejího parfému. Helene svírala bundu pevně v rukou, nedržela ji v náruči, ale kus dál od sebe, přesto vůni cítila a nemohla se zbavit myšlenky na sestřino dobité tělo. Charlie byla vždy náchylná k modřinám, stačilo trochu víc jí sevřít paži a už vypadala, jako by ji někdo týral. Stačily se jí udělat modřiny?

Helene pověsila bundu na ramínko. Najednou vypadala tak strašlivě nepatřičně, jako by čekala, až se majitelka vrátí.

Zula si kozačky a vstoupila.

Na konci haly začínala kuchyň. Stůl byl plný časopisů a neotevřené pošty. Drošky kolem topinkovače. Zvedla několik bílých obálek. Finanční úřad, energetická společnost, vymahatelská společnost.

Vzduch tam nebyl tak špatný, jak si představovala. Policejní technici museli vyhodit odpadky, přece to neudělala Charlie, těsně než zemřela? Na kuchyňské lince stála krabice bílého vína. Helene s ní zatřepala, na dně trochu zbývalo. Ve dřezu bylo několik talířů a skleniček, sáček s odpadky skutečně chyběl. Otevřela lednici, na několika baleních si přečetla datum spotřeby: šunka, jogurt, otevřená krabička s tortelini. Většina z toho vydrží ještě do konce týdne.

Helene usedla na židli a dívala se do zdi, na skvrny na zažloutlé tapetě. Padla na ni tak strašlivá únava, že téměř nebyla schopná znovu vstát.

Když se znovu podívala na hodinky, přešly dvě hodiny. Hodiny, které uběhly, zatímco chodila z místnosti do místnosti, aniž věděla, kde začít.

Jedna ložnice se zdála být nepoužívaná. Byl tam na sebe narovnaný pěkný nábytek, vypadal jako dědictví, a krabice s kuchyňským vybavením, svícny, obrazy. Mohlo to být cosi, co chtěl majitel bytu uchovat, nebo Charlie nechtěla mít kolem sebe?

V koupelně odstranili vanu a nahradili ji sprchou uzpůsobenou pro postiženou osobu, na plastovém koberci po ní zůstaly ještě stopy, na stěně byla přišroubovaná madla. N Holmová tady jistě bydlela dlouho, zažila, jak se děti stěhují z domova. Tak to lidé dělávají. Jen Charlie poletuje kolem bez ukotvení. Putovala životem, aniž zanechala stopu, s taškou a několika krabicemi. Helene je viděla, když vešla do obývacího pokoje, stály ještě nevybalené v rohu.

Z pohovky se svezlo na podlahu několik polštářů. Jídelní stůl v zadní části pokrývala změť papírů. Tu i onde stály šálky od kávy se zaschlou sedlinou na dně.

Helene jeden z nich zvedla a zase jej položila, znovu pocítila starý vztek.

Zase bude po Charlie uklízet.

Že po sobě nemůže ani umýt hrnek, než si vezme další.

Z druhé ložnice viděla na jārvařálské lesy, ořklivou teplárnu a na jihovýchodě dohlédla až k aréně Globen. Prostěradla byla zamotaná, přikrývka spadla a zmuchlaná ležela zpola pod postelí. Možná se

s někým milovala, pomyslela si Helene. Nebo ji trápily zlé sny. Možná to rozházeli policejní technici, když tady slídili.

Hledali stopy, analyzovali zaschlé tělní tekutiny a prováděli další úkony, které byly na takovémto místě obvyklé.

Zotvírala šatny a vypadla na ni závěj šatstva. V hromadě zahlédla šaty a vzory, které matně poznávala, záblesky čehosi, v čem chodívala Charlie. Obnošená saka značek Chanel a Dior, černé šaty ve stylu šedesátých let a originální zvonové džíny z let sedmdesátých, kusy šatstva, které našla v sekáčích a zkombinovala je způsobem, který by předtím nikoho nenapadl. Znovu náznak parfému, který přivolal vzpomínku a zmizel stejně rychle, vyvanul a nahradila ho jiná vůně. Helene si uvědomila, že to všechno bude muset zabalit, ale přesto všechno nacpala zpátky do šatny.

Pocítila znepokojivou bolest ve spánkové oblasti, jako by se jí tam stahovala obruč. Zašla do kuchyně a spolkla ibuprofen.

Vyhnula se pohledu na balkonové dveře.

Pomalů se vrátila do obývacího pokoje. Přistoupila ke stolu, který Charlie zřejmě používala jako pracovní. Pokud se dalo v případě Charlie mluvit o práci.

Ležely tam štosy papírů, kopie, články. Helene odsunula další hrnek.

Možná tam nakonec přece jen bude, dopis na rozloučenou, který všechno objasní, snad v některém z otevřených bloků, na lístcích, které se válely po celé desce, v textech načmáraných na zadní straně něčeho jiného.

Poznávala Charliin rukopis, trochu zakloněný a sotva čitelný. Kdo v současnosti ještě píše rukou? Opatrně zvedala tu papír, tu blok. Jednotlivé řádky, zlomky textů, které nikdy nebudou dokončeny.

... jako žhavá láva na jejím těle a pak chlad, když se odvrátil a mezitím už neexistoval žádný život. Jen dny.

... přiměla jsem tě na všechno zapomenout, vrhnout se přes srázy, které tě usmrtily a vzbudily v tobě touhu umírat znovu?

... a nikdy k tobě nedolehne mé volání, protože mezi námi se rozprostírají moře a propasti a všechno, co se nedá odpustit.

Helene zmačkala poslední list v dlani, poezii, nebo co to vlastně je, možná další začátek románu, ze kterého nikdy nic nebylo? Charlie o něm při různých příležitostech mluvila, ale nikdy nepublikovala ani řádek. Mluvila i o tom, že napíše scénář pro komediální Killingovu partu, a vytvoří vlastní novátorskou televizní talkshow.

Zvedla ještě několik papírů, zalistovala v jednom bloku. Kdysi četla, že pouhých patnáct procent z těch, kdo si vzali život, napsalo dopis na rozloučenou. Tak tomu bývalo ve filmech a v románech, v příbězích, které chtějí poskytnout útěchu a pochopení.

Nakonec přece jen přistoupila ke dveřím na balkon a otevřela je dokořán. Zatažená obloha bez sebemenšího paprsku naděje ležela nad Jakobsbergem jako mohutná šedá deka.

Na betonovou podlahu balkonu nevyšla, za nic na světě by se nepřiblížila ke kovovému zábradlí. Přesto pocítila závrať a nevolnost.

A zároveň jakýsi druh úlevy.

Je po všem.

Už nikdy nebude muset absolvovat takové rozhovory.

Jasně si pamatovala nemocniční pokoj se žlutými stěnami. Bylo to před sedmi lety. Resuscitační oddělení, kam přišla na návštěvu s taškou časopisů, ovocem a sáčkem gumových autíček, jak neskutěčně hloupá jí ta taška tehdy připadala. Jako by se lesklé časopisy a trocha sladkostí mohly postavit smrti, nechtěla ale přijít s prázdnýma rukama. A Charlie ležela v posteli s rozcuchanými vlasy, bledá namodralým tónem, jímž její pleť působila jak porcelán, tak křehká a zranitelná. Spolykala prášky a pak si sama zavolala záchranku. Když se poté, co jí vypumpovali žaludek, probírala, chtěla, aby se spojili s Helene. S Helene, která došla do jednopokojového bytu z druhé ruky v Blackbergu, kde sestra momentálně bydlela, a přivezla jí věci na převlečení, kartáček na zuby a líčidla. Chvilí pak poseděla na kraji její postele. V nejhorší chvíli se Charlie obrátila na ni, ačkoliv se téměř nestýkala.

Ten, kdo sám zavolá a bije na poplach, přece nechce skutečně zemřít? Je to snad jen jakási forma volání o pomoc? Ten, kdo sám zavolá, se to přece nepokusí zopakovat a dovést ke zdárnému konci?

Helene se jí pokusila zeptat, proč to udělala.

Charlie trhla rameny, podívala se jinam.

Přece sis sem nepřišla hrát na psychologa?

Ten byt v Blackbergu. Na krajkových záclonách u postele byla propálená místa, počátek možného požáru, který naštěstí nepropukl. Pronajímatel dal poté Charlie výpověď. Záclony patřily jeho babičce.

Helene pohlédla na hodinky.

Uběhly dvě hodiny, aniž vůbec začala.

Obešla pokoje a posbírala špinavé hrnky. Do dřezu natočila horkou vodu a nechala v ní všechny odmočit. Z role černých pytlů na odpadky, kterou si s sebou přinesla, jeden utrhla, shrnula do něj obsah lednice a odnesla do odpadní šachty.

Utrhla další pytel a pustila se do štosů papírů v obývacím pokoji.

Většina vypadala jako články, které si Charlie vytiskla z internetu. Musela se vypravit do knihovny, nebo tam někoho poslat, v bytě nebyl počítač ani tiskárna. Mnohé články byly v angličtině, z novin *Guardian*, zpráv BBC a čehosi, co se jmenovalo *Buenos Aires Herald*. Všechny pojednávaly o Argentině.

Helene věděla, že by člověk při úklidu neměl začít číst, protože pak nikdy nebude hotov. Přesto jí neunikla jistá jednotlivá slova, věty, které ji přiměly přečíst větu další.

Tu historii samozřejmě znala, ale nikdy nešla jako Charlie do podrobností toho, co se stalo. Byly tehdy malé, když v sedmdesátých letech mnoho tisíc, možná až třicet tisíc lidí v Argentině zmizelo, bylo mučeno a zavražděno. Říkalo se tomu *la guerra sucia*, špinavá válka. Zjevně stále ještě probíhaly procesy. Matky žádaly odpověď na otázku, co se stalo s jejich dětmi, a staří představitelé vojenské junty byli obviněni ze zločinů spáchaných na vlastním lidu.

Psaly se tam podrobnosti, které číst nechtěla, ale neunikly jejímu zraku, o vězních, které mučili elektrickými výboji na pohlavních orgánech, strhávali jim kůži z chodidel a zavírali je v místnostech se psy vycvičenými k útoku, lidech, které zaživa vyhazovali z letadel.

Tu a tam Charlie do textů něco poznamenala. Do okrajů kreslila roztroušené umělecké výtvary a zakroužkovávala slova. Šlo přede-

vším o jména představitelů vojenské junty, jednomu se říkalo *El Tigre*, Tygr, zjevně měli takové přezdívky. Byl tam Had a Lev, Tučňák a dokonce Delfín. *El Ángel Rubio*, Blondatý anděl, byl za únosy a vraždy odsouzený na doživotí. *Squatina*, poznamenala si Charlie několikrát, i zde šlo zjevně o nějaké zvíře, o druh žraloka, protože na jednom místě napsala *Squatina = Angel Shark, Polorejnok*.

Vyhodila celou hromadu a přemýšlela, co se asi Charlie honilo hlavou, jak velkou měla chuť sama sebe trýznit? To proto neměla sílu žít? Drásala ránu, kterou měla nechat na pokoji, aby se zahojila, bylo to jako periodické zneužívání drog a šlo jen o to, nenechat se do toho zatáhnout.

Co to s tebou je, copak nechceš znát pravdu, chceš prožít celý život ve lži?

Pravda.

Jako by se dala najít ve stohu článků, v nekonečném přehrabování se v minulosti, kde už vědí, že žádné odpovědi neobsahují.

Helene hrnula svazek za svazkem do pytle na odpadky.

Neexistoval ani důkaz, že by jejich matka do Argentiny odjela. Byla to pouhá zvěst, verze, kterou Helene pověřili, když byla trochu větší.

Ing-Marii Sahlinovou nahlásili jako pohřešovanou osobu v listopadu 1977, a když šel čas a ona se neobjevila, policie a ministerstvo zahraničí vznesly dotazy k argentinským úřadům. V zemi po ní nebylo ani stopy. Letecké společnosti ve Švédsku a zbylé západní Evropě otevřely své záznamy, ale nikdo jménem Ing-Marie Sahlinové v inkriminované době do Buenos Aires neodcestoval.

Nepodařilo se ani lokalizovat Argentinec jménem Ramón. Do Jakobsbergu přišel jako uprchlík a jejich matka se do něj zjevně zamilovala. Někteří přátelé z jakobsbergské lidové vyšší školy zřejmě věděli, že měli odcestovat do Argentiny z důvodů, o kterých nikdo nechtěl mluvit. Panovalo tam stanné právo, nebyla to země, ze které by člověk uprchl a pak se zase vrátil.

Pokud by se tedy teď mělo mluvit o pravdě, pravdou bylo, že je jejich matka opustila dřív, než byla Helene natolik velká, aby měla vlastní

vzpomínky. Neutkvěla jí tvář ani tón jejího hlasu, nic. Pusto a prázdno, jako by neexistovala. Taková byla pravda.

Zato Barbro, ta tam pro ně vždycky byla.

Máma pro své děti musela být se vším všudy. Zosobňovala lásku a péči, sebe samu upozadňovala. Maminka byla prostě maminka, pokud měla mít na to oslovení nárok.

Helene listovala několika fotografiemi a poznala Ing-Marii uprostřed tříčlenné skupiny, s vlasy hosenými dozadu. Platinově obarvenými, jak tomu v sedmdesátých letech bývalo. Byla tak... plná života. Na vteřinu jako by viděla samu sebe, ačkoliv mladší než teď. Helene si nikdy předtím nevšimla, jak jsou si podobné. Možná proto, že už uběhlo tolik let, co se naposledy dívala na fotografii své matky. Pokud nějaké existovaly, ležely v krabici na půdě. V krabici, která se nikdy nevybalovala, jen se při stěhování tahala pokaždé s sebou a přenášela se z půdy na půdu.

Helene snímek otočila, ale nestálo tam, kdo jsou zbylí dva lidé na fotografii, a razítko bylo tak slabé, že ani letopočet nebylo možné vyluštit.

Dala snímek do jedné z krabic na stěhování spolu s několika fotografiemi Charlie, které našla, jejími starými vysvědčeními, peněženkou a pasem a několika sešity ze školy, aniž vlastně věděla, proč zrovna to by měla uchovávat.

Deska stolu byla nakonec prázdná a pytel plný, zavázala ho a odnesla do haly.

Ochladilo se. Vydala se zavřít dveře na balkon a zůstala v nich stát. V jednom rohu stály na sobě navršené květináče a složená venkovní židle.

Vrhla se do rovny do hlubin, nebo tam postávala, váhala?

Cítila studený beton pod chodidly v ponožkách, k zábradlí scházely dva tři čtyři kroky. Helene se chytila kovové tyče a pohlédla dolů. Dvůr hluboko pod ní byl rozdělen symetricky. Hřiště a živé ploty, kruhy a rovné linie. Návrší přirozeněji se vzdouvající zeleně uprostřed. Mezi tím vším jen tenké zábradlí.

Opatrně se naklonila ještě o něco víc, aby viděla na místo dopadu

a zakusila vzdálenost. Vtom z bytu zaslechla jakýsi zvuk. Na vteřinu ji napadlo, že povolilo zábradlí. Couvla a otočila se, zastavila se a naslouchala.

Zvuk přicházel z haly. Otočení klíčem. Pak závan průvanu, když se venkovní dveře otevřely.

„Haló,“ zavolala Helene.

Žádná odpověď.

O několik kroků popošla do bytu, cítila, jak jí buší srdce. V hale stál jakýsi muž a zíral na ni.

„Co to... myslel jsem, že tu nikdo není.“

„Kdo jste?“ Helene vnímala, jaký jde z balkonových dveří chlad, hlavou jí prolétly obrázky Charlie, pocit pádu. „Co tu děláte?“

Muž se zdál být o několik let starší než ona, na sobě měl obnošené maskáče a oprané tričko, polodlouhé prosedivělé světlé vlasy.

„Jste od policie?“ zeptal se.

„Mám to tu vyklidit a postarat se o její věci.“

Helene se musela ze všech sil snažit, aby udržela klidný hlas. Muž chvíli přešlapoval na místě, prohlížel si ji. Pak se trochu usmál.

„Já vás znám. Vy jste Charliina sestra, co? Chodila jste do Mlýnské školy.“

„A kdo jste vy?“

Zřídka si pamatovala lidi z minulosti, možná proto, že na ně nemyslela. Celý čas školní docházky byl matně zabydlený dětmi beze jména, které už nikdy neviděla dospět.

„Uffe,“ řekl a zazvonil klíčem, který měl v ruce. „Uffe Rainer. Viděl jsem policejní techniky ráno odjíždět. Chtěl jsem se tu jen stavit a podívat se, jestli si můžu vzít své věci.“

„Jaké věci?“

„Bydlím tady, přímo naproti.“ Ukázal palcem za sebe. „Charlie mi dala klíč. Abych to tu trochu ohlídal, když není doma. Pomáhal jsem jí.“

„Dobře,“ řekla. „Tak mi ten klíč můžete vrátit.“

„Co říká policie? Našli něco?“

„Ne, co by měli najít?“

Muž pátravě pohlédl ke kuchyni. Byl o dobrý kus vyšší než ona, vytáhlý a štíhlý.

„Kdy jste ji viděl naposledy?“ zeptala se Helene.

„Ještě ten den. Nemůžu pochopit, že... sakra.“

Viděla, jak se mu zamžily oči, jak stiskl čelisti.

„A co tehdy řekla? Všiml jste si něčeho?“

„Jak, všiml?“ Začal si kousat nehty, pohledem neklidně zatékal kolem.

„Co byste asi řekl?“ podotkla Helene podrážděně. „To, co si člověk všimne na někom, kdo se rozhodne spáchat sebevraždu. Rozloučila se, řekla, že ji to mrzí? Nebo mlčela, připadala vám pomatená? Něčeho jste si přece musel všimnout.“

„Proč to říkáte? Proč říkáte, že spáchala sebevraždu?“

Pohyboval se neklidně, popošel pár kroků sem, pár kroků tam, po celý čas pohledem těkal po bytě.

„Byla úplně v pořádku,“ řekl.

„Ale?“ Helene si došla pro tašku, kterou měla v kuchyni na židli, vyndala mobil a hned se cítila jistěji. „Proč tedy do sebe nacpala spoustu prášků na uklidnění, když byla úplně v pořádku, proč skočila? Kdo si vlastně myslíte, že jste, že si sem jen tak napochodujete?“

„Sakra.“

Zamířil do koupelny. Má právo ho vyhodit, nahlásit vloupání?

Přemístila se blíž k venkovním dveřím. Myslela na Malteho a Ariel. Chůva je měla vyzvednout, nakoupit na večeři, ještě dobrou chvíli ji nikdo nebude postrádat. Poslala Jockemu esemesku, že mohou začít jíst bez ní.

„Co hledáte?“ zeptala se a svírala mobil v ruce.

Naráz se otočil, v očích měl cosi divokého.

„Co řekla policie?“ chtěl vědět. „Co naši, když se tady byli hrabat? To vám přece museli říct, když jste její sestra.“

Zvedl ruce a ona o dva kroky couvla.

„Byli jsme takhle,“ řekl a propletl prsty, hlas se mu lámal, jako by se měl rozplakat. „Spřízněné duše, chápete?“

Pak se kolem ní protlačil ven na chodbu. U svých dveří se zarazil a otočil se.

„Není to tak, jak říkají. Umřít bylo to poslední, co by si Charlie přála. Jestli to nechápete, pak jste ji neznala.“

Než zavřel dveře, Helene na kratičkou chvíli zahlédla, jak uvnitř zamával křídly velký pták. Schodištěm se rozlehlo cvaknutí a znovu se rozhostilo ticho.

Už se setmělo, když vynášela pytle do místnosti na odpadky. Všechno vyklopila do velké popelnice a nechala zaklapnout dveře. Pak si zavolala taxík.

Adresu v sobě měla uloženou jako v databázi. Protékala jí páteří, vyslovila ji zcela automaticky. Veckovägen 33 ve Västerby, nejvýš dva kilometry odsud.

Jediný domov, který jako dítě měla.

Skupiny družstevních domů kolem obrovského dvora. Pamatovala si je šedivé, nyní ale byly omítnuty jasnějšími barvami. Na balkoně jako vždy kvetly v květináčích narcisy a žluté a fialové macešky. Dokud hrozily noční mrazíky, Barbro je večer vnášela dovnitř a vynášela je zase až ráno, ačkoliv zimu snášely.

„Ale zlatíčko moje,“ řekla Barbro a odhrnula Helene pramen vlasů z tváře.

Objala ji a silně stiskla.

„Proč jsi nepřijela už včera?“

Helene se jí vymanila a usedla na židli v hale. Větrohra z mušliček slabě chřestila v průvanu, když se venkovní dveře zavřely. Židle vyřezaná z jednoho kusu dřeva pocházela z osmnáctého století. Barbro ji zdědila po svém dědečkovi. V tomto bytě měla každičká věc svůj příběh, mužští i ženští předci a Barbřiny vlastní vzpomínky z dětství žily dál ve vázách a starých látkách, které se přešily k novým účelům. Helene se vždycky k smrti obávala, že něco rozbije, a zničí tak vzpomínku, která zmizí a už se nikdy nevrátí.

„Nezdržím se dlouho,“ řekla. „Jen jsem to nechtěla říkat po telefonu.“

A proč vlastně ne? Nebylo by lepší přijmout takovou zprávu, aniž

člověk musel bojovat se svými reakcemi, jako právě v tuto chvíli Barbro? Vrásky se jí prohloubily, ruce se třásly před jejími ústy. Helene si poprvé všimla, že šed' v jejích vlasech už zcela převážila.

„A my jsme se naposledy pohádaly.“ Barbro ztěžka sklesla na komodu, na jediný kus nábytku, který byl právě nablízku. „Camilla za mnou nepřišla několik let, to přece víš, odmítala se mnou mluvit, a pak se tu zničehonic objevila a křičela na mě a vyváděla. Řekla, že si vezme to, co jí tu patří. Nevěděla jsem, o čem mluví, ale prohrabovala zásuvky a skříňky a brala si věci...“

Rozhodila pažemi směrem k obývacímu pokoji, k sekretáři. Hlas měla utrápený, stejně tak i pohled, když vzhlédla.

„Chtěla jsem vám to dát, až budete dospělé.“

„Dát nám co? Jsme dospělé už dvacet let.“

„Bylo to jen několik fotografií a pak chtěla porcelán, protože v bytě nebyl, nebo ho majitel bytu odklidil, zjevně se o své věci báli...“ Barbro se musela přidržet zárubně, aby se znovu postavila na nohy. Trpěla šikmým postavením pánve a v posledních letech se její obtíže zhoršily. „Camille nebylo dobře. Dobře jsem to viděla, co jsem ale mohla dělat? Neozve se, a když sem konečně přijde, lítá po bytě a křičí, ať jsem zticha, protože s vaší rodinou nemám co společného.“

„Nesnášela, když se jí říkalo Camilla.“

„Nikdy to s ní nebylo snadné. Ne jako s tebou.“ Barbro se vydala ke kuchyni a jednu ruku si přitom držela na zádech. „Něco ale musíš sníst.“

Helene ji následovala. Sledovala, jak z lednice vyndává připravený podnos se sýry, už z obchodu zabalený ve fólii. „Nebo bys raději pořádné jídlo?“

„Ne, tohle je skvělé, musím domů. Já... oni nic nevědí. Neznali ji.“ Helene usedla na kuchyňskou židli, na své staré místo u zdi. Charlie měla místo u okna, když byla doma. *Říkej si tomu, jak chceš, ale žádný můj domov to není.*

„Dovedeš si představit, jaká Valpuržina noc to byla tady v Jakobsbergu?“ řekla Barbro, zatímco odměřovala množství čaje do konvice. „Někdo hranici spálil už večer předtím, takže když včera rodiny

s dětmi přišly na Mlýnské návrší, čekala je jen hromada popela. Pár z nás se přesto snažilo zazpívat několik písniček, ale žádnou atmosféru se už nepodařilo vytvořit. Kdo může něco takového udělat, chápeš to?“

Helene ji slyšela z dálky. Dívala se z okna, na balkon, který čekal na bujnou květenu. Barbro odešla do penze ze své pozice kurátorky, vydávala se na zahradnické cesty do Holandska a Japonska a pašovala domů semínka a výhonky, o které se s ní občas podělila. Helene je zasadila a zapomněla, odkud jsou.

„Moje děti se s ní nikdy nepotkaly,“ řekla. „A teď už je pozdě.“

„Všichni přece děláme, co můžeme, podle svých schopností a toho, co považujeme v dané chvíli za nejlepší.“

Barbro zhluboka vzdychla a posadila se na jednu z dalších windsorských židlí, které zdědila po matce. Helene si pamatovala na velmi starou ženu, *jestli chcete, můžete mi říkat babičko, i když jí vlastně nejsem*. Sama své děti nevyzvala, aby Barbro oslovovaly babičko, když se setkaly, byla jen Barbro. Charlie s nimi nikdy nebyla. Nikdy o ní nemluvili.

Rozhostilo se tíživé ticho. Prázdnota beze slov. Sýry zůstaly nedotčené.

„Víš se něco víc, co se vlastně stalo?“ zeptala se Barbro nakonec.

„Spáchala sebevraždu,“ odpověděla Helene a ryla trochu nehtem do kraje stolu. „Policie to úmrtí vyšetřuje, samozřejmě chtějí vědět, jaká byla a podobně, tak to zřejmě dělají vždycky.“

„To jistě musí, mají své postupy.“

Barbro konečně začala stahovat folii ze sýrů, prsty vylovila kousek brie a malou část ukousla.

„Vlastně chtěla ty dopisy,“ řekla. „To proto přišla. Kdy to bylo? Tak před měsícem, možná o něco déle.“

„Jaké dopisy?“

„Co psala vaše matka.“

Helene na ni mlčky hleděla.

„Nikdy jsi o žádných dopisech nemluvila.“

„Protože žádné neexistovaly.“

Barbro znovu vstala a jako by nevěděla, ke které skřínce se vydat. Nahlížela tu do jedné, tu do druhé. „To řekl váš táta, když jste byly malé, hned jak odešla. Vykládal vám pohádky. Vymyslel si, že vám bude z těch dopisů před usnutím číst. Ty jsi byla příliš malá, nemůžeš si to pamatovat, ale Camilla si vzala do hlavy, že si na ně pamatuje. Že se mamince po vás strašně stýská, že se brzy vrátí domů a podobné nesmysly. Chápeš? Vykládal vám pohádky, protože nedokázal říct pravdu.“

Vyndala balíček slaných krekrů a neotevřeně je postavila na stůl. „Nebyl to špatný člověk, opravdu ne.“

Helene se odvrátila. Jestli se o někom nechtěla bavit, tak o něm. To bylo pravidlo. Barbro měla vztah s jejich otcem krátce poté, co Ing-Marie zmizela. Po nějakém roce to skončilo. „Nebylo snadné s ním žít,“ řekla tehdy a za ta léta prosákly i jiné věci, ačkoliv se o něčem takovém nebavily.

Když se sociálka ujistila, že jeho domov není vhodným prostředím pro výchovu dětí, Barbro se nabídla, že se o ně postará. *Jsi přece jako moje vlastní, dítě vlastní krve bych nemilovala víc.* Helene dost dobře nevěděla, jak vypadala formální dohoda s úřady, ale jednou padlo, že pokud otec povede řádný život nebo se vrátí jejich matka, znovu se nastěhují k jednomu ze svých biologických rodičů. Celou dobu se bála, aby se to nestalo. Všechno kolem ní bylo dočasné: postel a pokoj, který označovala za svůj vlastní, určené místo u kuchyňského stolu, bezpečí v Barbřině náruči. Když jí bylo osmnáct let, Barbro se zeptala, jestli s tím vším chce nyní, když je dospělá a může se sama rozhodovat, něco udělat. Existovala možnost, aby se sama nechala nevlastní matkou adoptovat a tím ji právně uznala za svou matku. Helene si vzala dokumenty a slíbila, že si to promyslí, objala ji a řekla „vždyť to ty jsi přece moje maminka.“ Pak odložila papíry do zásuvky. Od té doby ta otázka mezi nimi dřela jako kamínek v botě, při každém objetí, při každé návštěvě dětí, které nesměly být skutečná vnoučata.

„Měla jsem pro Charlie udělat víc,“ řekla Barbro. „Neměla jsem se nechat odstrčit.“

„Není to tvoje chyba.“

„Křičela, že lžu, protože na Ing-Marii žárlím, proto jsem ukradla

její děti a předstírala, že jsem jejich máma. Chtěla jsem pro vás přece jen to nejlepší.“

Helene natáhla ruku, položila ji Barbro na paži. Ta ji uchopila a stiskla tak silně, až to zabořilo. Přidržela si ji u tváře mokrou od slz. Pak popotáhla a ruku pustila. Poplácala Helene po rameni.

„Promiň. Stejně to muselo být nejhorší pro tebe.“

„Opravdu už musím jet.“

Helene vstala. Cítěla, že má pořádný hlad, sýrů ani čaje se nedotkla, a teď by si dala, ale už tu nechtěla dál sedět.

Barbro stála v hale, a zatímco se oblékala, mlčky ji pozorovala.

„Našli ho?“ zeptala se nakonec. „Mluvil někdo s vaším otcem?“

Helene se soustředila na kozačky, byly v nártu příliš těsné. Musela trhat a tahat, aby na nohu pravou botu dostala.

„Občas ho zahlédnu,“ řekla Barbro. „Měl by se to přece jen dozvědět.“

„Já vím.“

„Chceš, abych...?“

Helene zavrtěla hlavou.

„Ne, to není třeba.“

Při odchodu se jí v žaludku uhnízдила bolest, kterou cítila odjakživa, ale občas se jí na ni podařilo zapomenout. Hanba, která byla příliš velká a mazlavá a nikdo jiný ji nést nemohl, protože nikdo jiný nebyl. Jen ony dvě. Charlie a ona.

„A brzy sem přece všichni přijedete,“ zavolala za ní Barbro. „Tak ráda bych viděla ty malé.“

V ulici Vasavägen byla místnost na hrubší odpad, kde zámek ne vždycky zapadl.

Rytíř se rozhlédl a pomyslel si, že je neviditelný. I když člověk nevěří v boha, existuje stejně síla myšlenky, rozumoval, než vešel mezi domy. Onehdy si odtamtud donesl pár bot, jen o dvě čísla větších. Z pravé kůže. V takových botách člověk dojde daleko, řekl kámošům v Rytířském parku a culil se. Neřekl jim však, kde je našel. Ve chvíli, kdy si místní všimnou, že jim někdo cizí chodí do místnosti s kon-

tejnery pro věci, které už nechtějí, bude po legraci. Zámek a závora a klíče a kódy a bůhví co ještě.

Bylo snazší projít kolem svatého Petra do království nebeského než se v současnosti dostat do nějakého vchodu v centru Jakobsbergu.

Vzal za kliku. Alelujá! Dveře se otevřely. Ještě závalu neodstranili. Vklouzl za těžké plechové dveře, nechal je za sebou zapadnout a teprve pak rozsvítil.

Stály tam dva kontejnery, oba plné po okraj. Kartony z krabic Ikey trčely na všechny strany, rozbitá windsorská židle, bočnice knihovny. Naklonil se přes kraj a trochu se v kontejneru pohrabal, prohlédl si cestovní zavazadlo a vysypal papírovou tašku se šatstvem, které by bohužel padlo pouze velmi malému dítěti. Přesto vylovil vlněný svetr, pokud si z něj utrhne rukávy, dobře poslouží v nových botách. Dál už nedosáhl, musel se do plastového kontejneru přehoupnout přes okraj. Dopadl ramenem na hraničku knih, které někdo vyřadil, vypadalo to na celou knihovnu. Praštil se do brňavky o Tolstého *Annu Kareninu*. Neodolal a trochu v ní zalistoval, ochromení v paži zatím pomalu polevovalo, to ve škole ji četli? Knihu odložil a odklopil dvě prázdné krabice, které zabíraly polovinu prostoru.

Vtom ho uviděl. Krk. Až vzadu v rohu trčel ven. Nadechl se a ucítil chuť prachu a pach moči. Popošel pár kroků tím směrem a odvalil stranou matraci, popadl ho a zatáhl, ukázalo se tělo, zcela neporušené, ladné křivky dřeva sužující se k pasu. Pohladil zaoblení. Kdy měl naposledy kytaru?

Tři struny chyběly. Byl to jednoduchý model, měl daleko do Stracasteru, který kdysi vlastnil. Opatrně otočil ladicím kolíčkem struny B. Možná by se dalo hrát *Streets of London* jen na třech strunách, všechny tóny jsou stejně tam?

Rytíř z místnosti na odpadky odešel a pokračoval k Rytířskému parku. To odpoledne už se nehodlal nikam dál přemísťovat. Posadil se na lavičku, brnkal a přitahoval ladicí kolíčky, až nakonec našel ve zbývajících strunách ty správné tóny. A začal hrát, no paráda, jak jen to v rezonančním těle znělo! Prsty měl tuhé a chvíli trvalo, než je přiměl změnit akord, ale text písně, který se mu kdysi vryl do paměti,

se nevypařil, jen když najde melodii a správnou tóninu z dřívějšíka. Chlapi kolem něj tleskali víceméně do taktu, někdo se pokoušel zpívat s ním, ale nevěděl, jak jdou verše správně po sobě. *So how can you tell me, you're lo-o-onely...*

Rytíř vzhlédl, aby se setkal s pohledy publika a zvýraznil refrén, ale nedostal ho ze sebe. Prsty nenašly akord G7, ruka mu klesla do klína. Teď se mi to v hlavě pořádně pomotalo, pomyslel si. Zamrkal, přivřel oči, nemohl uvěřit vlastnímu zraku. To ta hudba ho musela ošálit a přivolat přízrak ženy, která tam teď stála a pozorovala ho.

Stála mezi truhlíky na pěšince se stejnými světlými vlasy, těmi dlouhými vlasy, panebože. Mhouřil oči, ale nebyl schopen rozeznat obličej, přesto věděl, že je to ona. Ing-Marie. Ten způsob, jakým uchopí vlastní vlasy, jako by se potřebovala zachytit, ty útlé ruce.

Zestárla, ale to nesouhlasilo, čas kolem něj vytvořil smyčku a hodil ho do čehosi, co nechápal. To ho vyděsilo. Ta postava byla příliš stará i příliš mladá, celá v černém, jako by byla na pohřbu. Přišla si snad pro něj, nadešel čas hodit ručník do ringu, je to sama smrt v převlečení?

Rytíř vstal z lavičky. Teď už se bál doopravdy. Byla to ta nejhorší halucinace, taková, která nemizí, ale přichází k němu jako duch. Ty neexistuješ, mumlal si pro sebe, otočil se a s kytarou sevřenou pevně v ruce vykročil k hřištím a dál mezi stromy k ulici Birgittavägen, nemocnice byla tím směrem, nakráčí přímo tam a nechá se hospitalizovat, protože tohle zažívat nechtěl.

„Počkej! Hákane.“

Zastavil se a skoro se neodvažoval otočit. Tak mu už dávno nikdo neřekl.

Ta píseň. Helene ji slyšela, když zabočila nahoru k parku, nejdřív k ní dolehl její zvuk. Jinak by ho možná ani nepoznala.

Zestárlý muž na lavičce, skloněný nad poškozenou kytarou. Cáry šedých vlasů mu padaly přes tvář, hubené nohy vězely v příliš velkých kalhotách.

Chvilí tam na špinavém šterku stála jako přimrazená, v rohu řídce

osazeného parku, který se rozprostíral mezi domy. Slyšela ho vyřvávat a viděla, jak ostatní na okolních lavičkách tleskají mimo rytmus, kdosi mával lahví v ruce a ona bojovala sama se sebou, aby se neotočila na podpatku.

Aby se nedala na útěk.

Aby neskočila na vlak a už se sem nikdy nevrátila.

Pak ji náhle uviděl, zíral na ni jako smyslů zbavený, viděla v jeho očích nepřítelnost, paže, které mu sklesly, a pak vstal, otočil se a přes rozbahněný trávník odkráčel sáhodlouhými kroky.

Sevřelo se jí srdce. Ten způsob jeho chůze. Z útrob se jí dral pláč, polykala a polykala. Ty řídké šedé vlasy nepoznávala. Když ho viděla naposledy, měl je hnědé a husté, stažené do culíku. Vrásky ve tváři také tehdy neměl, tolik zestárnul a sešel a zdálky vypadal jako jeden z těch, co posedávali po parcích, když byla malá. Když ale vstal a vykročil, byl to on. To jeho záda viděla, jeho kroky.

Dlouhé houpavé kroky, tělo trochu v předklonu.

Helene nevěděla, odkud vzala sílu a vůli zavolat jeho jméno.

Proč ho jen nenechala odejít.

Pak se musela přimět, aby se vydala blíž. Už nemohla jinak.

„Ahoj, Hákane,“ pronesla k jeho zádům. „Ty mě nepoznáváš? Já jsem Helene.“

„Sakra, to bylo děsivé,“ řekl, když o chvíli později seděli v hospodě, kterou vybral. Před sebou měl téměř netknutou pizzu a půllitr piva, který byl téměř prázdný. „Jsi tak podobná mámě, že by člověk začal věřit na duchy.“

Zjevně nedokázal klidně sedět, buď nohou klepal o zem, nebo mu paže létala nad stolem. Helene doufala, že si nikdo nesedne tak blízko, aby cítil ten zápach. Naštěstí bylo všude prázdné.

„Máš nějakou adresu?“ zeptala se. „Abych ti mohla poslat smuteční oznámení. Ještě nevím, kde a kdy...“

Krájel pizzu na malé kousky. Když zvedl vidličku k ústům, spadl mu z ní šampion. Viděla, jak se třese. Ještě slovem neokomentoval, co mu pověděla. Nebyla si ani jistá, že to pochopil.

„V tom ohledu to je trochu horší,“ řekl a ukázal vidličkou oknem, na jedné straně věžáky, na druhé obří parkoviště. „Měl jsem před časem bejvák v ulici Sångvägen, ale...“ Vstal. „Musíš mě na chvíli omluvit.“

Zmizel na toalety. Helene upila kávu, která byla slabá a vyčpělá, zřejmě stála v konvici kávovaru už od oběda. Nyní už táhlo na šestou. Opět se uchýlila ke lži, aby se mohla z práce vytrazit dřív, tentokrát že si musí zajet do Beckombergy pár věcí ověřit. Chůva, která přicházela třikrát týdně, měla vyzvednout děti a dát jim svačinu. Nebylo nic neobvyklého, že se zdržela.

Témeř hodinu chodila po centru Jakobsbergu, než ji napadlo, že je to nesmyslné. V těle měla jistý druh mapy, pocit, kam by se měla vydat. Návrší, které leželo před bistrem, jmenovalo se *Gillesgården*? Tehdy tam stála zvonice a kolem dokola lavičky. Takovým místům se děti vyhýbaly, scházeli se tam feťáci a alkoholici a daly se tam najít plechovky od piva, za které se v obchodech platilo. Když tam však došla, neviděla ani zvonici, ani alkoholiky. Bistro *Gillesgården*, které se nacházelo někde u H&M, bylo také pryč. Vzpomínala si, že uvnitř s Charlie a tátou občas hrávali flipper. V hustém kouři, na stole skle-nice piva.

Pokusila se Håkana Erikssona z Jakobsbergu vygooglovat, ale ti, kteří tam byli, bydleli ve vilách a mohla je tedy ze seznamu vyškrt-nout. Barbro si byla jistá, že žije, ale má vůbec telefon, nějaké byd-liště?

Nakonec sebrala odvahu a přistoupila k uniformovanému policis-tovi.

„Promiňte, hledám muže, který se možná tady někde zdržuje...“

Na jméno policista nereagoval, když se však zmínila o přezdívce, policista se rozzářil.

„Jo Rytíř, že jste to neřekla hned. Poslední dobou se držel trochu stranou, ale obvykle si přichází popovídat a snaží se nás přesvědčit, abychom jeho informace přednesli na nejvyšších místech.“

„Jaké informace?“

„Že Olof Palme žije.“ Policista sledoval pohledem několik mladíků, kteří procházeli kolem v kalhotách s rozkrokem u kolenou. Usmál

se a pokračoval. „Už je to tak. Celé to střilecí drama, které změnilo celé Švédsko, bylo podle drahého Rytíře jen šikovně zinscenovaným představením. Palmeho potřebovali někam ulít, povídal něco o tom, že znal citlivé informace o špionáži proti USA i Sovětskému svazu, neptejte se mě na podrobnosti. Takže s pomocí švédské tajné policie celou vraždu zaranžovali. To proto bylo kolem místa vraždy tolik mužů s vysílačkami. Palmeho propašovali z nemocnice zadním vchodem a ještě dnes žije na tajném místě ve Švýcarsku. Když se to spočítá, mělo by mu teď táhnout na devadesátku.“

Policista se zasmál. Helene nevěděla, co říct.

A ne, dneska ho ještě neviděl, ale poradil jí, aby se zašla podívat do Rytířského parku. Tam obvykle vysedávali, zvlášť když se slunce konečně ráčilo ukázat.

Když tátu uviděla, nevěděla, jak reagovat.

Na nepříjemnosti byla připravená, i na zlost, kterou k němu pocítí, ne však na to, že se v ní pohne cosi podobného radosti.

Než z parku odešli, otočil se a na kámoše zahalekal.

„Víte, kdo to je? To je moje dcera! Přišla svého starého tátu navštívit.“

A pak po jejím boku rázoval odtamtud, dlouhými kroky a s kytarou pevně v ruce. Jedna struna volně visela a pohupovala se. Helene chtěla rychle odtamtud, pryč od všech, kteří věděli, kdo je. Navrhla kávu a sendvič, možná v *Sans Rival*, jediné kavárně, která se dochovala. Na mysl jí vytanul marcipánový Princeznin dort.

„Ale no tak, dáme si přece pívko. Na oslavu.“

Slyšela, jak se na druhém konci malého lokálu zavřely dveře toalety, cítila, jak se jeho vysoká postava blíží, na stůl padl jeho stín. A už tu byl opět ten pach, rozeznala z jeho šatů pach potu a moči, piva a kouře od ohně. Židle zaskřípěla, když znovu usedl k nedojezené pizze.

„Viděl jsem ji,“ řekl.

„Koho? Charlie?“

Trochu zakýval teď už prázdným püllitrem.

„Vyšla z hospody, sakra, to musela být stejná noc, protože pak jsem šel k hranici na čarodějnice...“

Helene upoutala pohled majitele a ukázala na prázdný püllitr. Ještě jedno, co na tom záleží?

„Vypadala moc pěkně... I když se v té situaci nechtěla ke starému tátovi hlásit.“ Rytíř si poodhrnul vlasy z tváře a najednou vypadal roztržitě. Ohlédl se, aby se přesvědčil, že je pivo na cestě.

„To nemohla být ona,“ namítla Helene. „Ne, pokud to byl týž večer, když jsi šel k ohni. Ona umřela noc předtím, v sobotu.“ Zmlkla a podívala se z okna, má vůbec cenu snažit se mu vysvětlit rozdíl mezi sobotou a nedělí? Muži, který tvrdí, že Olof Palme žije? Kolikrát ještě musí vyslovit ta slova: Charlie je mrtvá. Až už nebudou nic znamenat? Parkoviště venku bylo poloprázdné a končilo nízkou, šedou budovou, bývala tam družina a stomatologie. Při vzpomínce na zubní vrtačku a neurvalou zubařku jménem Wanda Fleurová se zachvěla. Trvalo jí dvacet let, než překonala strach z návštěvy u zubaře.

„Vždyť to říkám,“ řekl Rytíř a chňapl po pivu, ještě než ho obsluha stačila postavit na stůl, napil se a olízl ze rtů pěnu. „Jen jsem si chtěl najít něco k pití a byla tak zatracená zima... myslel jsem, že se jen trochu ohřeju, ale pak jsem musel na chvíli zdřímnout nebo co.“ Bouchl rukou do stolu. „Do háje, že by ona sama... Ten chlap byl děsně nepříjemnej typ. Věř mi, takový věci poznám.“

Pohledem těkal od okna k červeným tapetám, pak se zadíval do piva.

„Håkane, viděl jsi špatně nebo si pleteš dny. O Valpuržině noci byla Charlie už mrtvá. Zemřela ve 4.13 v noci ze soboty na neděli.“

„A pak když jsem se vzbudil, už tam zuřil požár.“ Zamával pažemi. „Myslel jsem, že jsem se ocitl v pekle, všude kolem mě to tam praskalo a hořelo, musel jsem se po zemi odkutálet.“

Helene zírala na černou skvrnu na rukávu jeho bundy. Uprostřed byla díra. Propálená díra.

Májová hranice, napadlo ji. To o tom mluvila Barbro předešlého večera. Někdo ji celou podpálil dřív a děti v Jakobsbergu přišly už jen k hromadě popela.

„Mluvíš o hranici na Mlýnském vrchu? To tys ji zapálil?“

„Já nechtěl, nevěděl jsem, že to celý tak blafne.“

„U jaké hospody?“

„Co?“

„Kde jsi ji viděl? U jaké hospody, a jsi si jistý, že to bylo tu noc?“

„U *Rytíře Jakoba*.“

Zvedl püllitr a než pokračoval, dal si pár pořádných doušků.

„Vyšlo jich ven víc, takže asi zrovna zavírali. Kdy teď vlastně zavírají? Nemám ponětí.“

Pivo bylo opět dopito. Ramena mu poklesla, jako by z něj vyprchal vzduch a opustily ho veškeré síly.

„Vzpomínáš si, měla na hlavě takový štětičky, culíky...“

„O čem to mluvíš? Kdy vyšla z *Rytíře Jakoba*?“

Helene si na to místo pamatovala, noční klub nad tunelem podzemky. Skutečně ještě existuje?

„Krucí, ne... to byla ještě malá. Teď to měla takhle kudrnatý...“ zatahal se trochu za vlasy a pohlédl Helene zpřímá do očí, poprvé zcela pevně. Světlá modř mu v pohledu zůstala a uprostřed všeho zestárlého a sešlého mu dodávala dětinský výraz.

„Co měla na sobě?“

Rytíř se zapitvořil, otevřel a zase zavřel ústa, jako by se ve ztuhlém obličejí snažil rozproudit krev.

„Koženou bundu, myslím, že černou, ale byla přece tma, nebo právě tam to bylo osvětlený, a pak šli pryč, směrem ke kinu Falken, a mě napadlo, že je to možná někdo jinej, protože...“

Opět udělal obličej a odvrátil se.

„Proč?“

„Nechtěla se mnou mluvit. Pozdravil jsem ji a tak, ale ona...“

Dveře se otevřely a dovnitř se nahrnuli tři mladí kluci, z jejich sluchátek se slabě ozývaly rozličné rytmy. Majitel nandal na pult několik krabic s pizzou. Helene myslela na koženou bundu v Charliině bytě, byla černá, ale to bylo sotva něco neobvyklého. Pokud Charlie opravdu vyšla z hospody s mužem, kterého tam sbalila, zastavila by se a představila ho tátovi? Sotva. Právě pro tu maličkost mu Helene na chvíli uvěřila. Když se Charlie vydala na lov, byla přesvědčená o své přitažlivosti a že bude automaticky středem pozornosti. Vypra-

ví se ale člověk do nočního klubu a pak se dvě hodiny poté rozhodne skoncovat se životem? Dá se jí porozumět běžnou logikou? Byly doby, kdy Charlie věřila, že Rytíř v návalu žárlivosti Ing-Marii zavraždil. V době, kdy zmizela, byli sice už od sebe, ale možná mu ruply nervy, když potkala někoho jiného?

Helene na mysl vytanulo ještě něco jiného, obrázek muže, který se objevil v chodbě v ulici Aspnäsvägen.

„Jak vypadal ten muž, o kterém mluvíš?“

Rytíř si prohrábl vlasy, na ramena se mu snesly lupy a kousky suchého listí.

„Měl úplně oholenou hlavu, takovej malej zmetek to byl.“ Přiložil si ruku k bradě, aby ukázal, kam mu ten muž tak byl. „A pak na mě taky pěkně zle zahlížel, nechápu, k čemu jí někdo takovej moh bejt?“

Charliin soused byl vysoký a měl vlasy. Další vyptávání bylo bezpředmětné. Mladí kluci prošli kolem se svými krabicemi a podivnému páru nevěnovali pohled.

Helene vstala a mávla na majitele, nastal čas platit.

„Pokud si tím jsi jistý, musíš to povědět policii,“ řekla.

Rytíř měl najednou prosebný výraz.

„Nemohla bys postrádat nějakou dvacku?“

Helene držela peněženku v ruce, to se nedalo nevidět. Vyndala stokorunu, a než ji položila na stůl, rozhlédla se. Nechtěla, aby si to někdo vyložil jako spropitné.

„Ozvu se,“ řekla. „Jestli... kdy bude pohřeb.“

Uffe cítil na šíji závan, když Ebba Grön střemhlav sletěla z věšáku. Korela neměla ráda cizí lidi a v tomto případě její názor sdílel.

Za dveřmi stáli dva policisté, muž a žena.

„Ulf Rainer? Můžeme dál?“

Žena se představila jako policejní inspektorka Sofie Thompsonová, muž měl jakési polské jméno, které by nebyl schopen zopakovat.

„Hm, jistě,“ řekl Uffe a o krok ustoupil. Když vešli dovnitř, zaplnili celou předsíň. Musel se kolem nich protáhnout a rychle dveře zavřít, aby mu ptáci neodletěli. „Na co jste se chtěli zeptat?“

„Máte mobil s tímto číslem...?“ zeptala se žena a pohlédla do svého telefonu, odříkala číslo začínající na 073-, které znal. Až příliš dobře je znal.

„Ano... nebo ne.“

Co měl odpovědět? Vlastnil ho čistě z právního hlediska? Má to pro tyto lidi v jejich výkonu pravomoci nějaký význam? Nesmí to vypadat, že by ho jejich přítomnost vystrašila. Proto se k nim obrátil zády a vešel jako první do kuchyně. Viděl, že Ziggy sedí na mrtvém stromě, který připevnil v rohu obývacího pokoje, a doufal, že žako zůstane klidný. Už se stalo, že návštěvníky napadl, nikdy Uffeho, jen ty, kteří ho rušili. Jednou klovl Charlie. Tehdy jedinkrát ptáka, toho učenlivého idiota, udeřil. „Na to se vykašli,“ napodoboval ho pak celé týdny, a pokaždé mu tělem projela bolest při vzpomínce na ni, když v tu chvíli seděla s košilí rozepnutou na jeho pohovce. Jeho košilí.

„Dáte si něco, kávu asi nemám... čaj?“

Zastavili se ve dveřích kuchyně a rozhlédli se.

„Víme, že Camilla Erikssonová volala z tohoto čísla, které je registrováno na vás,“ řekla žena, Thompsonová. Měla nakrátko ostříhané vlasy, pod uniformou se jí zřetelně rýsovala nadra. „Jaký jste k ní měl vztah?“

„Byli jsme sousedé.“ Věděl, že tohle přijde. Každou buňkou těla čekal, lehával napjatý a nemohl spát, vzbouzel se se ztuhlou šíjí a bolestí v kloubech. Seber se, pomyslel si a odkašlal si. „Byli jsme trochu přátelé. Možná jsem to měl říct, když tu zazvonili ti druzí policisté, byla ale noc, vzbudili mě a byl jsem v šoku.“

Ta strašlivá noc. Poštovním otvorem slyšel, jak mužský hlas nařizuje kolegům, aby obešli všechny okolní byty. Dveře na stejném patře, přímo pod ním, šikmo pod ním. Jednoho policistu poslali do protějšího domu, aby vyslechl ty, kteří bydlí přímo přes dvůr a měli tedy nejlepší přehled. Uffe ze sebe stačil stáhnout oblečení, a když přišli k jeho dveřím, otevřel s rozčuchanými vlasy pouze ve spodkách. Co řekl kromě toho, že spal? Nepamatoval si, jak uvažoval, jedno dalo druhé, a teď tu stál v klubku lží a musí si na ně do posledního písmenka vzpomenout.

„Její telefon byl moc starý a pak viděla nabídku na nový iPhone zdarma, ale měla nějaké nedoplatky...“ Stydl se, že tu teď Charlie zrazuje a odhaluje její špatné hospodaření s penězi. Není přece smrtelný hřích, když je člověk trochu chaotický. „Jen jsem jí trochu pomohl, podepsal jsem za ni smlouvu a dostala mobil, všechno sama zaplatila...“

„Pomáhal jste jí i s něčím jiným?“ Vysoký policista měl laskavé oči a to Uffeho ještě víc postrašilo, s tvrdostí se už setkal dříve, ale policista, který se na něj přátelsky dívá, bylo víc, než mohl snést. Svezl se na židli. Je snad milovat zločin, chtít pro druhého cokoliv udělat?

„Co máte na mysli?“ zeptal se.

„Flunitrazepam. Měla ho v bytě značné množství, takže nás samozřejmě zajímá, jak k tomu přišla.“ Muž zvedl mobil a cosi v něm vyhledal. „Ulf Rainer,“ četl. „Odsouzený za menší prohřešky ohledně držení narkotik.“

„To bylo před devatenácti lety,“ řekl Uffe tiše. „Jsem čistej. Mám práci.“

„Měli jste milostný poměr?“

Prudce zavrtěl hlavou, pohlédl do desky stolu. V hlavě mu šumělo, tvář měl jak ochromenou. Řekla jim Charliina sestra, že předešlého dne byl v jejím bytě? Vypadala na to, že by hned zavolala na policii a nahlásila věci, do kterých jí nic není.

„Charlie mi mimochodem dala klíč od bytu,“ řekl. „Kdyby bylo potřeba zalít kytky nebo tak něco. Už jsem ho vrátil její sestře.“

Uffe se přinutil vzhlédnout. Uklidnili se trochu, když jim teď pověděl něco, na co se ještě ani nezeptali? Když jim ukázal, že byl ve styku se sestrou zesnulé?

„Byl tu někdo, kdo by mohl potvrdit, že jste tu noc spal?“

„Víte, kde je ten mobil teď?“

„Řekla něco o tom, že by chtěla život ukončit?“

Otázky, otázky. Mumlal zápornou odpověď na jednu otázku po druhém.

„Drž zobák!“ zakřičel Ziggy Stardust z obývacího pokoje.

Vysoký policista tam hned byl jedním dlouhým skokem, nahlédl dovnitř, doprava, doleva. Otočil se ke kolegyni a usmál se.

„Papoušek.“

Uffe se také pokusil o úsměv, ale cítil, jak mu to jde ztuha. Skutečně netušil, co Charlie s mobilem udělala. Trochu ho to štválo. Přece jen jí ho zařídil a navíc několikrát zaplatil účty, jinak by se dostal mezi dlužníky on sám.

„Myslíte...“, řekl nakonec a prudce se nadechl, „myslíte, že ji někdo mohl zabít?“

Žena mu na stůl položila vizitku.

„Ozvěme se, pokud budeme ještě něco potřebovat.“

Když šli ke dveřím, napadlo ho, že se měl zmínit o muži, kterého tu noc viděl, ale policisté už byli skoro venku a stejně bylo pozdě. Nebylo nic, co by mohl říct, aniž by neodhalil lež, nebo více lží, a proto zůstal dál sedět u stolu, dokud neslyšel, jak se za nimi zavřely dveře.

Měli ti policajti vůbec nějaký pojem o lásce? Pochyboval, že kdy milovali tak jako on.

Vtrhli mu do jeho domova. Teď, když odešli, viděl svůj svět jejich očima. Všechna hnízda, která chtěl pro ptáky vytvořit, větve a větvičky a všechno, co připomínalo přírodu, pach ptačího trusu. Ticho v bytě, když se ptáci zrovna neoddávali svému věčnému štěbetání.

Hvízdl a natáhl ruku. Připlachtila Ebba Grön a přistála mu na palci.

„Věř mi,“ řekl pták a zobákem ho trochu zatahal za rukáv.

Uffe ho prstem pohladil po krku. Byli tací, co tvrdili, že korelu nelze naučit mluvit, on ale věděl, že i to je otázkou lásky a trpělivosti. *Omnia vincit amor*. Láska všechno překoná. Měl trpělivost s Charlie, do poslední chvíle čekal, jestli ho bude milovat, a teď už je pozdě. Vniknutí policistů zmenšilo jeho revír, nebylo místo, kde by chtěl být. Vstal a omylem přitom mávl paží tak, že korela ztratila rovnováhu a spadla na zem. Pták tam vteřinu ležel a jen zíral, než se oklepal a postavil se na nohy. Na okamžik asi zapomněl, že umí létat.

Hloupý papouch.

Opravdu nebyla vhodná chvíle odpovídat, ale „skryté číslo“ na mobilu mohlo znamenat, že volají ze školy, že dítě spadlo z průlezky nebo ještě něco horšího.

„Tady Aurek Krawczyk, norrortská policie.“

„Okamžik, prosím,“ řekla Helene.

Stál tam její šéf, Peo Ahlsén, a mluvil do mobilu a o kus dál viděla dva zástupce stavební firmy, jak postávají u velkých obrazovek, *zeleň a světlo... zachováváme idylu...*

„Jsem teď trochu zaneprázdněná.“

Stáli v bývalé aule Beckombergu, architektonické perle třicátých let, kde právě ukončila prezentaci.

„Mohu zavolat později, nebo jestli se chcete ozvat sama,“ navrhl Aurek Krawczyk.

„Řekněte jen, o co jde,“ řekla Helene a popošla stranou k židlím, které byly v rohu naskládány na sobě.

Hlas měl neutrální.

„Včera pozdě odpoledne jsme dostali pitevní zprávu. Chtěl jsem vás informovat...“

„Dobře.“

Zatajila dech.

„Camilla Erikssonová měla v krvi alkohol, když zemřela, a také nízkou dávkou flunitrazepamu. Našla se i stopa po kokainu. Zranění potvrzují pouze to, co už víme, že spadla a jak na zem dopadla.“

Krawczyk se na několik vteřin odmlčel a ona pochopila, že ještě něco přijde. Něco horšího, pomyslela si, co je horší než kokain, než smrt?

Helene se chytila rámu židle, aby získala oporu.

„Nic nenasvědčuje vraždě,“ řekl. „Formální verze ještě není hotová, ale předběžná šetření to popíší jako sebevraždu.“

„Vraždě?“ Cítla v těle mravenčení. „Proč myslíte, že by mohlo jít o vraždu? Chováte podezření, že byla zavražděna?“

„Jak jsem řekl, nenašli jsme nic, co by tomu nasvědčovalo. Předběžná šetření byla ukončena.“

„Ale...“

Helene uslyšela kroky za zády a spatřila Pea. Natáhl se pro sako, které leželo přes židli. Usmál se a stiskl jí paži, ukázal palec nahoru. „Dobrá práce,“ zašeptal, z kapsy vytáhl dózičku s tabákem a zase zmizel.

„Haló, jste tam ještě?“ zeptal se policista.

Helene ještě o něco ztišila hlas.

„Já tomu ale nerozumím... myslela jsem, že je jasné, že skočila sama.“

„Možná to působí zmatečně.“ Hlas měl klidný a pedagogický, jako by hovořil k někomu, kdo obtížněji chápe. „Nic nenasvědčovalo tomu, že šlo o vraždu, snad nějaké nejasnosti, zmizelý mobil, jistý nepořádek... Tak abychom vyloučili pochyby, a mohli tam vzít techniky, muselo vnější vedení té noci rozhodnout zahájit předběžná vyšetřování vraždy. Jen se to tak nazývá, jde o praktické opatření, které působí trochu zavádějivě...“

Helene se pokusila posadit na horní židli, celá hranička se zhoupala. Zavražděná? Proč ji to napadlo, když popřel, že by tomu tak bylo? Měla pocit, že jí všechno prokluzuje mezi prsty. Policie dala od Charlie ruce pryč a nikdo jiný už se nikdy o ni zajímat nebude. Proč by také měli? O někoho, kdo pil a cpal se fluntra... nebo jak se to jmenuje.

„Mimochodem jsme získali číslo mobilu, od přítele vaší sestry. Smlouva je ovšem na někoho jiného.“

„Na koho?“

„Na jednoho souseda, mluvili jsme s ním.“

„Jmenuje se Ulf Rainer?“

Krawczyk neodpověděl.

„Setkala jsem se s ním,“ řekla Helene, „tuhle vlezl do jejího bytu, myslím, že lže.“

„To je možné, ale s případem to vlastně nemá co dělat. Získali jsme výpisy hovorů a to je to důležité.“

Helene si protřela oko, hrozilo, že jí vyhrknou slzy, na prstu jí ulpěla čern z řasenky. Sehnula se a z tašky vylovila zrcátko. Nebylo možné otevřít je jednou rukou. Popadla tedy papírový kapesník a otřela se jím pod okem.

„Poslední, komu volala,“ řekla a zmačkala kapesník v ruce. „Kdo to byl? To jste asi chtěli zjistit.“

„Podle výpisů hovorů nevolala od 17. hodiny devětadvacátého dubna nikomu.“

Vteřinové ticho.

„Jeden hovor na firemní telefon. Vlastník toho čísla si to nepamatuje. Hovor netrval ani minutu, mohlo by jít o omyl. Každopádně to na celém obraze nic nemění.“

Helene zavřela oči.

„Něco spolu měli,“ řekla a slyšela, jak ji zrazuje hlas, téměř šeptala, „ten soused a moje sestra. A někdo ji viděl, jak se vrací domů z nočního klubu jen pár hodin předtím...“

Měla zavolat na policii už před několika dny. Říct jim, co Rytíř údajně viděl, a přimět je, aby se rozjeli do Jakobsbergu, našli ho v nějakém parku a provedli regulérní výslech, co vlastně ví, ukázali mu fotografie z trestního rejstříku, pořídili portrét podle jeho popisu... ona to ale neudělala. Byla to tak zmatená výpověď muže, který se potuluje po nocích, aby našel něco k pití, který podpálí májovou hranici noc před Valpuržinovou nocí a není schopen pořádně rozlišit přítomnost od minulosti.

Tak si namluvila, že by to k ničemu nebylo, a přesto to v ní zůstalo a hryzalo ji v žaludku, protože věděla, že to není celá pravda. Byl to jen zlomek, sotva čárka důvodů, proč jeho informace nešířila dál.

Neexistuje způsob, jak to udělat, aniž by vysvětlila, že ten muž, se kterým si mají promluvit, který páchne močí a kouřem požářiště, je její otec.

Krawczyk si na druhém konci odkašlal.

„S kým byla, nemá tak velký význam. Nenašli jsme stopy po zápasu ani že by se právě v tu chvíli někdo nacházel v bytě. A i kdyby se někdo z těch mužů, se kterými se měla stýkat, pohyboval ve zločineckých kruzích, ještě to nic nedokazuje, spíš to posílí naši představu...“

„Jakou představu? O jaké představě to mluvíte?“

Z nějakého důvodu se Helene podívala na hodinky, zapamatovala si přesný čas.

Pátek pátého května, 15.02.

Hlas ve sluchátku mluvil o lécích a depresích, psychické labilitě a drogách a ona pochopila, že to je ta jejich představa.

Patřily sem i opakované pokusy o sebevraždu.

Řekla jim to ona? Nepamatovala se.

Pitva jistě ukázala, že žena měla pohlavní styk, možná těsně než zemřela, ale pokud nechovají podezření, že šlo o vraždu, bylo pro ni jako pro většinu obyvatel zcela privátní otázkou, s kým měla sex, kdy a jakým způsobem.

„Jste tam ještě?“ zeptal se.

„Ano,“ odpověděla Helene. „Chápu.“

Slyšela tlumený hovor ze šatny, bylo by pozdě, aby vyšla ven a podala si s nimi ruku na znamení, že ve vypracování projektu panuje shoda?

„Pravdou je, že toto přispělo v některých jiných vyšetřováních,“ řekl Aurek Krawczyk ve sluchátku, kdesi daleko odsud, „za což musíme být trochu vděční.“

„Promiňte?“

Snažila se pochopit, co to vlastně řekl.

„Podle čísla šarže na balíčcích léků se nám podařilo propojit flunitrazepam s loupeží v lékárně v Jakobsbergu, ke které před nějakým časem došlo. Vaše sestra mohla být spolupachatelkou nebo je koupit od někoho, kdo se na loupeži podílel.“

Helene neměla co dodat.

Pokračoval.

„A navíc se ukázalo, že majitelka bytu nebo lépe řečeno její zmocněnec byt pronajal člověku, který se zase specializoval na další pronajímání, a načerno si tak přivydělával. Na tu osobu už bylo podáno několik trestních oznámení.“

„Aha.“

Čehokoliv se Charlie chopila, dříve či později se ukázalo být špinavostí nebo zpola trestním činem, kdesi na pomezí stínů.

„A co mám teď dělat já?“ zeptala se.

„Spojte se s pohřební službou, pomohou vám se všemi praktickými záležitostmi včetně formalit se soudním lékařstvím.“

Rozloučil se a možná řekl i něco laskavého, projevil soustrast nebo tak něco. Helene si vzala plášť přes ruku a pomalu se vydala ke dve-